

KANSAINVÄLINEN TALOUSKOULU

Etelä-Savon ammattiopisto

Mikkeli

Tanja-Mari Nissinen

Kehittämishankeraportti
Joulukuu 2008

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Tanja-Mari Nissinen	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 59	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus Salainen _____ saakka	
Työn nimi Kansainvälinen talouskoulu, Etelä-Savon ammattiopisto, Mikkeli		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, ammatillinen opettajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Sirpa Laitinen-Väänänen		
Toimeksiantaja(t) Etelä-Savon ammattiopisto, matkailu-, ravitsemis- ja talousala		
Tiivistelmä <p>Kehittämishankkeeni aihe oli talouskoulun opetussuunnitelman muokkaaminen Etelä-Savon ammattiopiston kansainväliselle talouskoululle. Tavoitteena oli laatia opetussuunnitelma, joka palvelisi mahdollisimman tehokkaasti opiskelijoita sekä opettajia. Kehittämishankkeen tuotoksena olen tehnyt raportin, jossa pohditaan millainen kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu sopisi juuri meidän oppilaitokselle Mikkeliin. Taustatyötä tein mm. vierailemalla vastaavissa oppilaitoksissa Jyväskylässä ja Kuopiossa.</p> <p>Kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun opetussuunnitelma perustuisi kansalliseen talouskoulun opetussuunnitelmaan, joka kattaa 20 opintoviikkoa. Uudessa kansainvälisyyspainotteisessa talouskoulussa pakolliset opinnot eli 14 ov:tä olisivat samat kuin tavallisen talouskoulunkin opetussuunnitelmassa. Kansainvälisyyspainotteisuus näkyisi opetussuunnitelmassa juuri valinnaisten- sekä vapaasti valittavien aineiden kohdalla, lisäksi kokonaisvaltaisena kansainvälisyysajatteluna kaikkien oppiaineiden kohdalla. Suunnittelemani muutokset opetussuunnitelmaan ovat nähtävissä raporttini liitteessä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Opetussuunnitelma, talouskoulu		
Muut tiedot		

Author(s) Tanja-Mari Nissinen	Type of Publication Development Project Report	
	Pages 59	Language Finland
	Confidential Until	
Title Curriculum for Internationally Oriented Home Economics Programme for South-Savo Vocational College in Mikkeli		
Degree Programme Teacher Education College, Vocational Teacher Education		
Tutor(s) Sirpa Laitinen-Väänänen		
Assigned by South-Savo Vocational College, Institute of Home Economics		
Abstract The subject of my development project report was to make Curriculum for Internationally Oriented Home Economics Programme for South-Savo Vocational College. In this report I have expressed what kind of actions and planning has been made in order to start this kind of new education in our school. Curriculum of Internationally Oriented Home Economics Programme would be based on the basic Home Economics Programme of 20 credit units. Compulsory studies of 14 credit units would be the same. The changes would concern core subjects and free-choice studies. Internationalism would be part of all subjects. The changes that I have made in basic Curriculum of Home Economics Programme can be seen in appendix of this report.		
Keywords Curriculum , home economics		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	6
2 TALOUSKOULUN HISTORIA.....	6
2.1 Lähemäeltä Otavankadulle.....	6
2.2 Mikkelin talouskoulu, osa isompaa organisaatiota	7
2.3 Mitä talouskoulussa opitaan ja mitä vaihtoehtoja Mikkelissä on tarjolla	8
2.4 Oma historia	9
3 KEHITTÄMISHANKKEEN TAVOITE.....	10
4 VIERAILULLA TALOUSKOULUISSA MUISSA KAUPUGEISSA	11
4.1 Jyväskylän kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu 20 ov	11
4.2 Kuopion kansainvälispainotteinen kotitalousopetus (talouskoulu) 20 ov.....	13
4.3 Yhteenvedoa vierailuista.....	16
5 MILLAINEN KANSAINVÄLISYYSPIINOTTEINEN TALOUSKOULU VOISI OLLA MIKKELISSÄ.....	17
5.1 Jotain vanhaa, jotain uutta.....	17
5.2 2000-luvun ihminen hukassa, arvot kateissa?.....	18
5.3 Uusavuttomuuttako – talouskoulusta apua.....	18
5.4 Uudet kujeet	18
6 MUUTOKSET NYKYISEEN TALOUSKOULUN OPETUSSUUNNITELMAAN19	
6.1 Valinnaiset opinnot 4 ov	20
6.2 Vapaasti valittavat opinnot 2 ov.....	20
7 POHDINTA	21
7.1 Talouskoulun merkitys nyky-yhteiskunnassa	21
7.2 ”Oma prosessini kehittämishankkeen aikana”	23
7.3 ”Oma oppimiseni”.....	24
LIITTEET.....	25
KANSAINVÄLISET RUOAT JA TAPAKULTTUURIT 2 OV	25
HYVINVOINTI, TASAPAINOA JA HYVÄÄ OLOA OMAAN ELÄMÄÄN 1 OV	27
SISUSTAMINEN, OMA KOTI KULLAN KALLIS 1 OV	29
LÄHTEET.....	31
TALOUSKOULUN OPETUSSUUNNITELMA	32-60

1 JOHDANTO

Tämän raportin tarkoituksena on kuvata, millaisia toimenpiteitä ja suunnitelmia on tehty vuoden 2008 aikana, jotta saadaan kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu perustettua Etelä-Savon ammattiopistoon Mikkeliin.

Etelä-Savon Ammattiopiston talouskoulu ja koko kotitalousopetuksen puoli tarvitsee ”uutta potkua” toimintaansa, jota siihen on viime vuonna monikulttuurinen talouskoulu runsaasti tuonutkin. Kansainvälistyminen ja monikulttuurisuus ovat tätä päivää ja yhä enemmän jokaista meitä koskettavia asioita. Englanninkieli on se kieli, jota tänä päivänä jokaisen tulisi ainakin auttavasti osata, jotta mahdollisuudet työskennellä yhä globaalimmassa maailmassamme olisivat paremmat. Käytännön taitojen oppimisen kautta kieltäkin on helpompi oppia; konkreettisesti tekemällä myös sanat jäävät paremmin mieleen.

Englanninkielinen tai ainakin osaksi englanninkieltä käyttävä talouskoulu voisi puhutella taas uutta kohderyhmää ja saada erilaisia opiskelijoita kouluumme. Opiskelijoista kilpailu on tätä päivää ja kansainvälisyys on aihe, joka opiskelijoita puhuttaa ja saa liikkeelle. Oppilaitokseemme voisi perustaa kansainvälisyyspainotteisen- tai kansainvälisen talouskoulun, joka palvelisi tämän päivän ja tulevaisuuden tarpeita. Nuoret suuntaavat yhä enemmän koettelemaan siipiään ulkomaille ja kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu voisi osaltaan madaltaa kynnystä ulkomaille lähtöön. Tarvetta ja kysyntää kansainväliselle talouskoululle uskon löytyvän myös Mikkelistä. Sille on siis tilausta, vain vetäjä on puuttunut.

2 TALOUSKOULUN HISTORIA

2.1 Lähemäeltä Otavankadulle

Ammatillista kotitalousopetusta on järjestetty maassamme koulumuotoisena jo vuodesta 1892 lähtien. Mikkelin talouskoulu aloitti toimintansa vuonna 1968. Talouskoulu, joka sijaitsi aikaisemmin Lähemäellä oli käsite, joka ”noteerattiin laatupörssissä korkealle ilman sertifikaattejakin”.

Lähemäellä sittemmin Kotitalousoppilaitoksena, Mikkelin ammatti-instituuttina ja osana Mikkelin Ammattikorkeakouluakin tunnettu oppilaitos toimi aina vuoteen 2004 asti. Silloin koti-

ja laitostalousala muutti osaksi Matkailu-, ravitsemis- ja talousalaa Otavankadulle, silloiseen Mikkelin Ammattiopistoon, nykyiseen Etelä-Savon Ammattiopistoon (syksystä 2007 alkaen). Talouskoulu on säilynyt ja talouskoulun laatuun luotetaan edelleenkin, kaikista muutoksista huolimatta.

Mikkelin talouskoululla on ”juuret”, pitkä, 40 vuotta vanha historia. Monet ihmiset ovat opiskelleet Mikkelin talouskoulussa. Vuoden 2004 muutto pois omasta yksiköstä ja rakennuksesta Lähemäeltä oli kuitenkin sellainen ravistus, jonka jälkiä paikataan vieläkin. Muutto saman katon alle ammattiopiston eri alan opiskelijoiden kanssa, suureen taloon, jossa opiskelijoita on 1736 ja henkilökuntaakin 80, aiheutti sen, ettei talouskoulun tai kotitalouskoulutuksen ”omaa henkeä”, me-henkeä olekaan enää niin helppo saavuttaa.

2.2 Mikkelin talouskoulu, osa isompaa organisaatiota

Mikkelin Ammattiopisto, nykyinen Etelä-Savon Ammattiopisto (syksystä 2007 alkaen) ja sen talouskoulut ovat osa Etelä-Savon koulutuksen kuntayhtymän suurempaa organisaatiota. Nykyisin kotitalouspalvelujen puolella on käytettävissä olevina tiloina yksi käytävä, jonka varrella luokkahuoneet, opetuskeittiöt, ruokasali, pesula, tekstiilinhoito- ja siivousluokka sekä opettajanhuoneet sijaitsevat, kun ennen oli kokonainen oma kolmekerroksinen rakennus runsaine aula- ja oleskelutiloineen. Nyt yhteisöllisyys ja kodinomainen henki pitäisi saavuttaa näissä tiloissa ja osana suurta koulutusorganisaatiota. Se vaatii uudenlaista ajattelua ja ehkä vieläkin vahvempaa ponnistelua, jotta kodikkuutta ja yhteisöllisyyttä saataisiin luotua nykyisissä olosuhteissa.

Catering- ja ravintola-alat ovat olleet jo pitkään nykyisessä rakennuksessa ja sijaitsevat aivan lähituntumassa kotitalouspalvelujen tilojen kanssa. Catering- ja ravintola-alan tiimeissä tuo ”pysyvyys” ja identiteetti on selvemmin olemassa. Talouskoulun ja kotitalouspalvelujen tiimin täytyy löytää tuo yhteishenki ja ylpeys omasta koulutuksestaan ja koulustaan uudestaan. Se on opettajien sydämessä koko ajan ollutkin eikä ole kadonnut mihinkään, mutta se on saatava näkymään myös ulospäin. Ylpeys omasta alasta ja osaamisesta tuo lisää opiskelijoita taloon ja alallemme.

2.3 Mitä talouskoulussa opitaan ja mitä vaihtoehtoja Mikkelissä on tarjolla

Talouskoulusta saa tietoja ja taitoja oman elämän hallintaan sekä oppii kodinhoidon ja ruoanvalmistuksen perusteet. Talouskoulun opinnoista hyväksytään opintoja osaksi koti- ja laitostalous- ja puhdistuspalvelun, hotelli-, ravintola- ja suurtalousalan sekä sosiaali- ja terveysalan tutkintoja. Talouskouluopinnoista voi valita erilaisia vaihtoehtoja.

Etelä-Savon Ammattiopistossa toimivat tällä hetkellä ns. tavallinen talouskoulu, talouskoulu ja yhdistetty peruskoulun lisäluokka, monikulttuurinen talouskoulu sekä iltatalouskoulu. Ns. tavallinen talouskoulu kestää viisi kuukautta ja se opettaa kodinhoidon perusteita ruoanlaitosta tekstiilien hoitoon sekä siivoukseen ja kuluttajatietouteen. Yhdistetty talouskoulu ja 10.lisäluokka kestää lukuvuoden ja opinnot sisältävät talouskouluopintojen lisäksi peruskoulun lisäluokan pakolliset opinnot, ns. yhteisten aineiden opinnot. Siellä opiskelija voi korottaa peruskoulun numeroitaan ja samalla saada käytännön taitoja omassa kodissa toimimiseen.

Monikulttuurinen talouskoulu on uudehko kokeilu, joka alkoi syksyllä 2007. Se kestää kahdeksan kuukautta ja on työvoimapoliittinen koulutus. Monikulttuurisen talouskoulun opiskelijat ovat kaikki aikuisia maahanmuuttajanaaisia eri maista, joita koulutus palvelee suomen kielen oppimisen-, maahan integroitumisen-, mahdolliseen jatkokulutukseen pääsemisen-, suomalaisten – ruokien, puhdistus-aineiden, ja – tapojen yms. oppimisen näkökulmista. Syksyllä 2008 alkoi jo toinen monikulttuurinen talouskoulu, edelleen työvoimapoliittisena 8 kk:n pituisena koulutuksena.

Uutuutena syksyllä 2008 alkoi myös iltatalouskoulu, joka on tarkoitettu aikuisille opiskelijoille ja sopii myös työssäkäyville henkilöille, koska opiskelu tapahtuu 1-2 kertaa viikossa iltaisin klo 16.30 - 20.30. Opinnot kestävät 1.9.08 – 31.5.09, eli yhden lukuvuoden. Opetus perustuu talouskoulun opetussuunnitelmaan, joskin aikuisille kontaktitunteja on vähemmän, kuin päiväopinnoissa nuorille opiskelijoille. Aikuisryhmässä käytännön työt painottuvat teorian jäädessä vähemmälle huomiolle. Iltatalouskoulu ei ole ihan uusi keksintö, vaan se on toiminut aikaisemmin myös Lähemäellä, mutta viimeiseen viiteen vuoteen tätä mallia ei ole oppilaitoksessamme toteutettu.

Mikkelissä on 90-luvulla toiminut muutaman vuoden ajan myös kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu, mutta sen opettajan muuttaessa pois kaupungista, loppui myös toiminta.

Kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun osa opetuksesta oli englanninkielistä, samoin opiskelijoille annettava materiaali. Opinnot sisälsivät kulttuurituntemusta, kielikylypyjä sekä tietoutta mahdollisuuksista opiskella ja työskennellä ulkomailla esimerkiksi aupair-tehtävissä.

Joissakin muissa kaupungeissa, kuten Jyväskylässä, Kuopiossa ja Espoossa toimivat kansainväliset talouskoulut tälläkin hetkellä. Jyväskylässä opiskelijat ovat pääsääntöisesti lukion käyneitä tyttöjä, jotka näin virkistävät englanninkielentaitoaan ja suunnittelevat mahdollisesti jatko-opintoja ulkomailla. Ryhmään voisi yhtä hyvin tulla englanninkieltä osaavia maahanmuuttajia, jotka näin pääsisivät sisälle koulumaailmaan ja kuulisivat samalla muistakin mahdollisista opiskeluvaihtoehdoista.

Kodinhoito ja ruoanlaitto koskettavat meitä kaikkia sukupuolta, ikää tai rotua katsomatta ja kotitaloustaidot eivät mene koskaan hukkaan, vaikka olisi minkä alan ihminen. Kaikilla meillä on koti, josta pitää huolehtia ja jos sen osaa tehdä helpommin ja sujuvammin hallitsemalla tietyt perusasiat, niin se auttaa muunkin arjen hallinnassa.

2.4 Oma historia

Olen työskennellyt Etelä-Savon Ammattiopistossa helmikuusta 2004 lähtien, kun muutin takaisin kotikaupunkiini Mikkeliin, eli kohta viisi vuotta. Olen työskennellyt kouluavustajana yhdistetyllä talouskoulu ja 10. lisäluokalla, ryhmänohjaajana Uuden mahdollisuuden koulussa sekä viime vuonna ryhmänohjaajana monikulttuurisessa talouskoulussa. Työskentelin yhteistyössä kotitalousaineiden opettajien kanssa sekä muiden aineiden opettajien kanssa, sillä tehtäväni oli tukea opiskelijoita kaikkien eri oppiaineiden tunneilla sekä työharjoittelujaksoilla.

Syksyllä 2008 aloitin opettajan tehtävissä, sivutoimisena opettajana. Toimin iltatalouskoulun vastuupettajana ja lisäksi opetan monikulttuuriselle talouskoululle kodin tekstiilien hoitoa ja -siivousta sekä työelämään- ja koulutuksiin tutustumista. Lisäksi olen toiminut useiden opettajien sijaisena syksyn aikana.

Työskentelen Etelä-Savon ammattiopistossa myös kansainvälisten projektien puitteissa ja olen ollut opettajana ohjaamassa erityisopiskelijoita heidän vaihtojensa aikana eri maissa sekä muutenkin mukana projektien suunnittelussa ja toteutuksessa jo usean vuoden ajan.

Kansainvälisyysosaaminen on vahvasti omaa erikoisosaamistani, joka on useiden vuosien ulkomailla elämisen, työskentelyn ja oman kiinnostuksen tulosta. Asuin yhteensä viisi vuotta

Espanjassa, josta espanjan kielen oppimisen lisäksi karttui elämäkokemusta ja taitoa kohdata ja toimia eri maista kotoisin olevien ihmisten kanssa. Espanjassa opiskelin myös englantilaisessa koulussa, josta sain kimmokkeen lähteä Sveitsiin opiskelemaan hotelli- ja ravintola-alaa amerikkalaiseen sisäoppilaitokseen. Sveitsissä opiskellessani ja eri hotelleissa työskennellessäni kokemukset ja osaaminen karttuivat entisestään. Lisäksi olen matkustellut pienestä pitäen perheeni kanssa ympäri maailmaa.

Halusin saada opetustyötä valmistuttuani ja kehitysjohtajamme varmisti syksyllä 2007, että kansainväliseen talouskouluun olisi mahdollisuus oppilaitoksessamme. Uuden kehittäminen on tärkeää, jotta koulu säilyy kilpailukykyisenä. Opetussuunnitelmaan perehtyminen ja sen muokkaaminen kansainvälisyyspainotteiselle talouskoululle sekä oppilaitokselle sopivaksi on kehittämishankkeeksi sopiva työ omien pedagogisten opiskelujeni täydentämiseksi. Hanke palvelee työllistymistäni, oppimistani ja koko organisaatiota. En ole aikaisemmin ollut juurikaan mukana opetussuunnitelmatyössä, joten hankkeen aikana tätä opettajalle tärkeää osa-aluetta tulee harjoiteltua.

Minua on aina kiinnostanut kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ja haluaisin myös tulevaisuudessa työskennellä mahdollisimman paljon näiden asioiden parissa. Kansainvälisen talouskoulun vastuuopettajana toimiminen kiinnostaisi minua kovasti tulevaisuudessa ja toimivan opetussuunnitelman suunnittelu on tärkeä tehtävä, jotta kansainvälisyyspainotteinen koulutus voidaan koulussamme uudelleen virittää.

3 KEHITTÄMISHANKKEEN TAVOITE

Tämän raportin tarkoituksena on kuvata, millaisia toimenpiteitä ja suunnitelmia on tehty vuoden 2008 aikana, jotta saadaan kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu perustettua Etelä-Savon ammattiopistoon Mikkeliin. Tilaus hankkeelle oli jo olemassa, hyväksyntä kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun aloittamiseksi jo tehty, mutta työ tekemättä. Tarvittiin työtä, pohtimista ja ideoita, jotta uudenlainen talouskoulumalli voitaisiin jo vuoden 2009 alusta oppilaitoksessamme toteuttaa.

Hankkeen aikana oli tarkoitus vieraillla muiden lähikaupunkien vastaavanlaisissa kansainvälisyyspainotteisissa talouskouluissa ja saada ”benchmarkkauksen” avulla uusia ideoita ja visioita. Uusien ideoiden ja jo oppilaitoksessamme olemassa olevien opetussuunnitelmien

yhdistäminen toimivaksi kokonaisuudeksi oli se kehittämishanke, jota aloin työstää helmikuussa 2008. Sitä varten vierailin Jyväskylässä sekä Kuopiossa, joiden annista seuraavassa kappaleessa.

4 VIERAILULLA TALOUSKOULUISSA MUISSA KAUPUNGEISSA

Keväällä 2008 vierailin sekä Jyväskylän (7.2.2008), että Kuopion (8.4.2008) talouskouluihin, erityisesti niiden kansainvälisyyspainotteisiin talouskouluihin tutustuen. Vierailut olivat antoisia ja ne antoivat paljon uutta näkökulmaa ja vinkkejä vastaavanlaisen koulutuksen järjestämiseen myös Mikkelissä. Seuraavissa kappaleissa havaintojani:

4.1 Jyväskylän kansainvälisyyspainotteinen talouskoulu 20 ov

Vierailulla 7.2.2008:

Jyväskylän kotitalousoppilaitos toimii edelleen omana kodikkaana yksikkönään, omassa erillisessä rakennuksessaan Salokadulla. Oppilaitoksen kotisivuilla (www.jklkoti.fi) löytyy tietoa kansainvälisyyspainotteisesta talouskoulusta englanninkielellä: Programme in Home Economics. Verkkosivuilla koulutuksen sisällöt on myös pääpiirteittäin kirjattu englanninkielisinä, jolloin täysin suomea taitamattomankin on mahdollista perehtyä mistä opiskeluissa on kyse.

Jyväskylän kv-talouskoulussa perehdytään kansainvälisiin ruoka- ja tapakulttuureihin, sieltä saa valmiuksia toimia mm. au-pair-tehtävissä ja se on tarkoitettu lukion käyneille opiskelijoille. Koulutus pohjaa talouskoulun opetussuunnitelmaan, on laajuudeltaan 20 ov mittainen ja kestää viisi kuukautta.

Kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun vastuuopettaja Malla Karhusaari toivotti tervetulleeksi tutustumaan ja kertoi auliisti kokemuksistaan ja näkemyksistään usean vuoden kokemuksella. Karhusaari oli itse aikoinaan asunut useita vuosia Kanadassa ja innostui siksi vetämään englanninkielistä koulutusta ja näin hyödyntämään kielitaitoaan opetuksessa, näin myös opiskelijoita hyödyttäen.

Kv-talouskoulun tulisi pohjata Karhusaaren mielestä tavallisen talouskoulun opetussuunnitelmaan, johon lisäksi valitaan opiskelijan puolesta ”vapaasti valittaviksi” aineiksi englannin kielen opetusta, kansainvälistä tapa- ja ruokakulttuuria (uskontojen vaikutusta unohtamatta), erityisruokavalioita sekä yhteistyötaitoja (human relations); Suomalaista ruokakulttuuria tai suomalaisia juhliakaan unohtamatta. Jyväskylässä eivät siis opiskelijat valitse itse ns. ”vapaasti valittavia” aineita, vaan oppilaitos valitsee ne opiskelijoiden puolesta.

Karhusaaren pitkän kokemuksen muovaama mielipide oli, että pakollisten aineiden lisäksi opettajan pitää luoda opetussuunnitelmasta mahdollisimman sopiva itselleen ja omannäköisensä, eli hänen mielestään pitää olla rohkeutta luoda sellainen opetussuunnitelma, joka palvelee opettajan osaamista parhaiten. Tällöin se hyödyttää myös opiskelijoita parhaalla mahdollisella tavalla. Innokas ja asiansa osaava ja aiheestaan kiinnostunut opettaja välittää osaamistaan parhaiten opiskelijoille.

Englannin kieli kulkee opetuksessa mukana koko ajan: opettajan puhuessa vuorotellen englantia ja suomea ("rennosti, ei paineita" toteaa Karhusaari). Englanninkielisiä keittokirjoja ja -aikakauslehtiä, -sanastoa ja -videoita (Nigella, Jamie Oliver...) monipuolisesti hyödyntäen, yhteistyötä monikulttuurisen talouskoulun kanssa esim. yhteisiä kv-ruokapäiviä pitäen, hyödyntäen maahanmuuttaja vierailijoita, jotka tulevat kertomaan oman maansa ruokakulttuurista ja -ruoista, ulkomaisia mittoja muuntaen suomalaisiin resepteihin sopiviksi jne.

Reseptejä käännetään joskus suomeksi, joskus englanniksi, projektitöitä tehdään jokaisen ryhmän valitessa oman kiinnostuksen mukaisen maansa, jota alkavat tutkia, valita ruokia ja esitellä toisille. Karhusaari painotti mukavan ja rennon ilmapiirin tärkeyttä, itsenäiseen työskentelyyn kannustamista sekä opiskelijan rohkaisemista tekemään itsenäisesti ja omaaloitteisesti koulun oppien ja tuen avulla.

Jyväskylässä oli vuoden ajan ollut myös amerikkalainen opettaja mukana opetuksessa, joka antoi opiskelijoille englannin kielen opetusta ja jonka kanssa Karhusaarella oli yhteisiä keittiötunteja, jolloin englanninkielinen opetus tuli vieläkin tehokkaammin mukaan. Opiskelijoista ulkomaalainen apuopettaja oli mukava ja kannusti selvästi opiskelijoita puhumaan englantia.

Kaikki kevään 2008 opiskelijat olivat lukion käyneitä sekä tyttöjä, että poikia, jotka miettivät tulevaisuuden opiskeluaan ja osa heistä oli lähdössä ulkomaille au-pairiksi tai muuten, suunnitteli tai oli kiinnostunut ulkomaille opiskelemaan tai -töihin lähtemistä. Kaikki opiskelijat kokivat talouskoulun opit hyödyllisiksi omaa elämäänsä varten ja heistä englanninkieli toi hyvän "lisämausteen" opiskeluun ja englanninkielen käyttäminen päivittäin oli tuonut lisää valmiuksia puhua kieltä sekä tarpeellista käytännön sanastoa. Haastateltuani näitä opiskelijoita, sain sen kuvan, että englantia olisi pitänyt puhua heidän mielestään koko ajan. Lukion käyneinä heidän osaamisensa olisi riittänyt siihen. He kokivat myös amerikkalaisen apuopettajan erittäin hyvänä kannustajana. Ryhmässä ei ollut yhtään ulkomaalaista opiskelijaa.

Asia, joka kiinnitti huomioni Jyväskylän opetuskeittiössä, olivat videotykki ja tietokone keittiössä! Näin opettaja saattoi näyttää reseptejä tai muuta opetusmateriaalia suoraan omalta muistitikultaan. Lisäksi googlen käyttö ja sen myötä esim. kuvien näyttö koneelta auttaa suuresti esim. monikulttuurisessa ryhmässä, kun yhteiset sanat loppuvat ja tarvitaan avuksi kuvia, jotta saadaan asia ymmärretyksi. Kuvien avulla havainnollistaminen on tärkeää toki kaikissa ryhmissä ja auttaa sekä opiskelijoita että opettajia selventämään asioita. Mielestäni tällainen ratkaisu on nykypäivää ja sellaisen mahdollisuuden soisi Etelä-Savon Ammattiopistonkin keittiöihin, edes joihinkin. Kalvojen monistaminen, koko kirjapinon raahaaminen kuvien näyttämiseksi jne. on työlästä. Opettajan työssä tietokoneen ja videotykin yhdistelmä myös keittiössä olisi suureksi avuksi ja opiskelijan kiinnostuksen herättämiseen myös paljon vaikutusta.

4.2 Kuopion kansainvälispainotteinen kotitalousopetus (talouskoulu) 20 ov

Vierailulla 8.4.2008

Kuopion talouskoulu on yksityinen oppilaitos ja toimii omana yksikkönään Asemakadulla. Oppilaitoksen kotisivuilla (www.kuopiontalouskoulu.fi) sekä oppilaitoksen esitteessä löytyy englanninkielistä tietoa kansainvälispainotteisesta kotitalousopetuksesta sekä talouskoulusta nimellä Internationally Oriented Home Economics Programme.

Koulutuksen sisältö on kirjattu pääpiirteittäin englanninkielellä ja jokaiselle opiskelijalle tehdään myös HOPS (henkilökohtainen opiskelusuunnitelma), joka löytyy myös englanninkielisenä versiona: Individual studyplan. Opiskelijat hakevat oppilaitokseen yhteishaun tai avoimen haun kautta ottamalla yhteyttä suoraan oppilaitokseen. Hakijoiden joukosta valitaan opiskelijat papereiden perusteella.

Kuopiossa toimi keväällä 2008 neljä eri talouskoulun ryhmää A, B, C ja D. A-ryhmässä 19 peruskoulun tai 10-luokalta tulevaa opiskelijaa, B-ryhmässä 10 ns. tavallisen talouskoulun suorittavaa opiskelijaa, c-ryhmässä 19 ylioppilas pohjaista opiskelijaa ja D-ryhmä oli kansainvälispainotteinen talouskoulu, jossa 19 opiskelijaa, joista 13 yo-pohjaista- tai ammattikoulun suorittanutta opiskelijaa ja 6 maahanmuuttajaopiskelijaa. Kaikki kuusi maahanmuuttajaopiskelijaa (3 Venäjältä, 2 Ukrainasta ja 1 Sierra Leonesta) olivat tulleet maahan mentyään naimisiin suomalaisen miehen kanssa. Osa venäläisistä ja ukrainalaisista opiskelijoista ei osannut yhtään englantia, mutta halusivat välttämättä olla kv-talouskouluryhmässä. Sierra Leonen opiskelija sitä vastoin puhui englantia hyvin.

Ryhmän maksimikoko oli 16 opiskelijaa, koska käytännön töissä se on jo todella iso ryhmä, mutta monessa ryhmässä oli taas otettu hieman enemmän opiskelijoita sisään. Tänäkin vuonna oli niin paljon hakijoita, että kaikki halukkaat eivät mahtuneet mukaan. Kuopiossa talouskoulua markkinoidaan avoimilla ovilla, lehti-ilmoituksilla ja myös lehtijuttujen avulla, jotta saadaan näkyvyyttä.

Kuopion kv-talouskoulussa vastuupettajana toimii Sari Mustajärvi, joka oli myös erittäin ystävällinen ottaessaan minut vastaan tutustumaan heidän koulutukseensa, ryhmäänsä ja oppilaitokseensa. Vietin Kuopiossa yhden päivän keskustellen Mustajärven kanssa ja osallistuen ryhmän kodin tekstiilien hoidon tunneille.

Mustajärvi on opettanut Kuopiossa kv-talouskoulussa vuodesta 2001 lähtien ja ollut sitä ennen Lahdessa vastaavan koulun opettajana, eli jo n. 10 vuotta. Minua kiinnosti taas opettaja Mustajärven tausta, miten hän oli innostunut englanninkielisestä opetuksesta ja millä koulutuksella voi tehtävään ryhtyä? Mustajärvi oli kotitalousteknikoksi valmistuttuaan lähtenyt Amerikkaan töihin ja kahden vuoden ajan työskennellyt Floridassa motellin keittiössä sekä taloudenhoitajana appelsiininviljelijän tilalla. Tultuaan Suomeen hän pääsi opettajankoulutukseen ja aloitti valmistuttuaan englanninkielisen talouskoulun Lahdessa.

Kv-talouskoulu pohjaa myös Kuopiossa talouskoulun opetussuunnitelmaan. Opinnoissa ovat mukana siis ns. pakolliset opinnot: ruoanvalmistus ja leipominen, kodin tekstiilien hoito ja siivous sekä sisustaminen, käsityöt sekä yhteiskunnassa ja kuluttajana toimiminen. Valinnaisina opintoina Kuopiossa tarjottiin asumista, ihmissuhteita, erityisruokavalioita sekä ”makumatkaa”. **Mustajärvi painotti erityisesti, että englanninkieli on opetuksessa työväline ja mauste, mutta sen osaamisen tai käytön perusteella opiskelijaa ei arvioida!** Mustajärvi ei ole englanninkielen opettaja, eikä täten kieltäkään arvioi.

Mustajärvi opettaa myös asumista/sisustamista, koska ne häntä itseään kiinnostavat. Kurssilla annetaan asunnon- tai talon pohjakuvat, jonne suunnitellaan sisustus sekä tehdään portfolio. Erityisesti pintamateriaaleihin keskitytään ja etenkin niiden käytännöllisyyteen ja hoidettavuuteen, kauneutta, tyyliä ja trendejäkään unohtamatta.

Seurasin Mustajärven opetusta kodin tekstiilien hoidon tunneilla. Tunnin alustus tapahtui englanninkielellä, vain englantia osaamattomille maahanmuuttajille oli lyhyt selostus suomeksi,

tosin opettaja ei kääntänyt kaikkea sanomaansa enää suomeksi. Kaikki tuntuivat seuraavan hyvin englanninkielistä opetusta, paitsi em. englantia taitamattomat, joita Mustajärvi oli yrittänyt siirtää toiseen, suomenkieliseen ryhmään, mutta nämä eivät olleet halunneet.

Opiskelijoille jaettiin ryhmätöiksi mankeleihin tutustuminen, ja heidän piti tehdä lyhyt englanninkielinen selostus, kuinka kone toimii ohjekirjoja apuna käyttäen. Mitään ei tarvinnut kirjoittaa. Myöhemmin koulun pesulassa opiskelijat esittelivät eri pesukoneiden käyttöä suomeksi ja Mustajärvi täydensi myös suomeksi, mutta Sierra Leonen opiskelija taas kertoi tutustumastaan silitysraudan käytöstä englanniksi. Mustajärven mukaan englanninkielisen esityksen vaatiminen kaikilta olisi vaatinut enemmän aikaa. Muutamalle englantia taitamattomalle Mustajärvi kertoi pääasiat muutamalla sanalla, mutta ei taaskaan kääntänyt kaikkea. Suomen- ja englanninkielet näyttävät täälläkin kulkevan rennosti ”käsi kädessä” ilman turhia paineita ja vähän tilanteen mukaan.

Oppiminen ei saa jäädä kiinni englanninkielestä. Mustajärven mukaan ei kannata ottaa liian vakavaa tavoitetta englanninkielen puhumisesta, eikä myöskään paineita. Mustajärven mukaan esim. kokeet ovat englanninkielisiä (paitsi venäläisille ja ukrainalaisille), mutta kysymyksiä saa kuitenkin tarkentaa suomeksi, ja jos tuntuu etteivät opiskelijat ymmärrä, niin katsotaan kysymykset vielä tunnin alussa yhdessä läpi suomeksi.

Opettaja kannustaa puhumaan englantia, mutta ei voi mitään, jos joku opiskelija ei puhu, hän ei voi pakottaa ja välillä opettaja turhautuukin, jos opiskelija ei yritä. Samoin esim. kiiretilanteessa puhe kääntyy helposti suomeksi. Tosin englantia puhuva Sierra Leonen opiskelija haastaa muitakin opiskelijoita puhumaan englantia enemmän. Opetuksessaan Mustajärvi käyttää suomenkielisiä kirjoja: Ruoanvalmistuksen taito ja Puhdas raikas koti, joita meilläkin talouskoulussa käytetään. Englanninkielistä materiaalia Mustajärvi on itse tuottanut paljon vuosien varrella, koska valmista juuri tähän koulutukseen- ja Suomen oloihin soveltuvaa materiaalia ei ole olemassa.

Kysyin opiskelijoilta mielipiteitä Kuopion kansainvälispainotteisesta talouskoulusta. Opiskelijat kertoivat, että he olivat oppineet paljon englantia ja heidän englanninkielentaitonsa oli aktivoitunut koulutuksen aikana. Yksi opiskelija oli lähdössä au-pairiksi ja totesi oppineensa paljon hyödyllistä käytännön sanastoa ulkomaille lähtöään ajatellen.

Opiskelijat haluaisivat, että englantia käytettäisiin koko ajan, mutta: ”noiden venäläisten takia ei aina kannata, koska heille joudutaan kuitenkin kääntämään” totesivat suomalaiset opiskelijat. Mustajärven vastaus tähän oli, että opiskelijat saavat venäläisten takia syyn olla puhumatta, eli vetäytyvät mieluusti tämän syyn taakse. Tosin tämän vuoden ryhmä onkin poikkeuksellinen, koska ennen ei ole ollut mukana englantia lainkaan osaamattomia opiskelijoita, jolloin englantia on myös puhuttu enemmän, ei kuitenkaan koko aikaa. Vastaavaa tilannetta Mustajärvi ei toivonut enää uudestaan.

Opiskelijoiden mielestä yhteiskuntaopin kurssia ei yo-pohjaisille opiskelijoille tarvitsisi olla ollenkaan, koska näitä asioita on opiskeltu jo niin paljon lukiossa. He toivoivatkin tilalle vielä enemmän käytännön töitä ja niiden harjoittelua, ruoanlaittoa ja siivousta, jotka koettiin tosi tarpeellisina. Opiskelijat olivat oppineet siivoamaan ja laittamaan ruokaa ja lisäksi monipuolisia vinkkejä kodin arkea helpottamaan. Talouskoulu kestää viisi kuukautta, mutta opiskelijoiden mielestä se voisi olla yhden lukuvuoden mittainen, jotta aikaa olisi enemmän käytännön tekemiseen eivätkä asiat tulisi niin nopeasti esille!

4.3 Yhteenvetoa vierailuista

Sekä Kuopion että Jyväskylän talouskoulut noudattavat valtakunnallista talouskoulun opetussuunnitelmaa. Valinnaisiin sekä vapaasti valittaviin opintoihin kumpikin oppilaitos tarjosi hieman erilaisia vaihtoehtoja. Jyväskylässä painotettiin enemmän eri maiden ruoka- ja tapakulttuureja sekä yhteistyötaitoja, kun taas Kuopiossa keskityttiin asumiseen, sisustamiseen ja erityisruokavalioihin, joskin sielläkin oli ”makumatkaa” tarjolla.

Etelä-Savon ammattiopistoon perustettavaan kv-talouskoulun opetuksen pohjana toimisi luonnollisesti myös valtakunnallinen talouskoulun opetussuunnitelma, jota sitten täydennettäisiin juuri meidän oppilaitoksellemme ja opettajillemme sopivilla opintojaksoilla. Karhusaaren neuvojen mukaan, tarjottaisiin juuri sellaisia opintoja, joihin opettajilla löytyy osaamista ja innostuneisuutta. Innostuneisuus ja hyvä henki välittyisivät myös opiskelijoille motivoiden myös heitä. Englantia tulisi sisällyttää opetukseen, kulkeehan se päivittäin mukana lähes kaikessa opetuksessa, ja tukisi englannin oppimista, painottuen nimenomaan puhuttuun kieleen. Kuluttajatietouden, käsitöiden ja opinto-ohjauksen tunneilla kieli olisi suomi, mutta niihinkin voisi miettiä kansainvälistä näkökulmaa.

Mikkeli on pienempi kaupunki kuin Jyväskylä tai Kuopio, joten opiskelijoitakin on vähemmän. Todennäköisesti emme voi rajata hakijoita vain lukion käyneisiin, koska silloin ryhmää ei

saataisi kokoon. Erittäin suotavaa olisi vierailujeni perusteella, että ryhmään saataisiin mukaan ulkomaalaisia, englantia puhuvia opiskelijoita, jotta englanninkielen puhuminen toteutuisi ”luonnollisemmalla” tavalla, eivätkä opettaja tai opiskelijat luovuttaisi niin helposti ja alkaisi puhua pääasiassa suomea. Arkuudestaan huolimatta nimenomaan kv-talousskoulun valinneet haluavat varmasti harjoituttaa kielitaitoaan ja se pitäisi heille myös mahdollistaa.

Kansainvälisten opiskelijoiden saaminen ryhmään elävöittäisi myös kulttuurinvaihdon näkökulmasta, koska silloin voisimme keskustella ja hyödyntää tuota opiskelijan tietämystä, valmistamalla kyseisen maan ruokaa ja kuulemalla esitelmiä heidän ruokakulttuuristaan jne. Tärkeänä yhteistyökumppanina näen myös oppilaitoksemme monikulttuurisen talousskoulun, jonka kanssa pitäisimme yhteisiä ruoanvalmistuspäiviä kulttuurinäkökulmin höystettynä, esim. afganistanilaiset päivälliset ruokineen, vaatteineen, koristeineen, esineineen ja musiikki mukana olisivat antoisia järjestää yhdessä. Kv-talousskoulumme voisi puolestaan järjestää vaikka karjalaiset pidot ja kertoa Itä-Suomen ruokaperinteistä. Myös oppilaitoksen kv-messuilla voisivat ryhmät tehdä yhteistyötä ja näin saada näkyvyyttä aikaiseksi vielä enemmän.

Yhteistyö monikulttuurikeskus Mimosan kanssa olisi myös antoisaa puolin ja toisin. Sitä kautta tavoittaisimme Mikkelissä asuvia ulkomaalaisia, jotka ehkä mielellään osallistuisivat oman kulttuurinsa esittelyyn ja osallistuisivat samalla keittiötyöhömme ja lounaalle kanssamme. Näen paljon mahdollisuuksia, jotka voisivat toteutua, kunhan vain alkuun päästään.

5 MILLAINEN KANSAINVÄLISYYSPIINOTTEINEN TALOUSSKOULU VOISI OLLA MIKKELISSÄ

5.1 Jotain vanhaa, jotain uutta

Mitä opetukseen liittyy, niin vanhoja perinteitä ja suomalaista ruokaa ja -kulttuuria pitää edelleen kunnioittaa ja sitä tuoda esiin talousskoulun opetuksessa. Tärkeät perusasiat ruoka-aineista, ruoanvalmistuksen perusteista ja terveellisyydestä jne. ovat se pohja, mille opetus rakennetaan. Talousskoulu kaipaa silti myös uudistumista, uusia tuulia tarvitaan puhaltamaan ja saamaan talousskoulun opetus tämän päivän tarpeita vastaamaan. Emme voi jäädä miettimään, kuinka ennen olivat asiat paremmin ja kuinka opiskelijat ovat nykyään haastavampia, vaan nyt toimitaan näissä olosuhteissa ja tämän päivän haasteita positiivisesti haltuun ottaen.

5.2 2000-luvun ihminen hukassa, arvot kateissa?

Mielestäni tämän päivän ihminen, niin nuori kuin vanhempikin on hieman hukassa nykypäivän kaiken runsauden keskellä ja kehityksen nopeassa myllerryksessä. Edes aikuiset, emme me opettajatkään muiden mukana, pysy kovan kehityksen mukana, kuinka sitten nuoret, jotka vasta yrittävät hahmottaa mistä maailmassa on kysymys.

Entistä suurempi tarve on mielestäni talouskoulun kaltaisille arvoille ja opeille, jotka painottavat jokaisen ihmisen perhettä, yhteisöllisyyttä ja lähipiirin viihtyvyyttä, oman elämän ”hallintaa”. Talouskoulu ei edelleenkään ole ammattiin valmistava koulutus, vaan siellä opitaan omaa elämää varten kaikille tarpeellisia tietoja ja taitoja. Talouskoulua ”rasittaa” mielestäni lievä vanhanaikaisuuden leima, ”emäntäkoulun” leima, joka ei istu nykypäivään. Talouskoulun oppien tarpeellisuus ei sitä vastoin ole kadonnut mihinkään, päinvastoin!

5.3 Uusavuttomuuttako – talouskoulusta apua

Kodin hoitoa tai ruoanlaittotaitoa ei enää välttämättä opi kotona ja niitä ”uusavuttomia” ihmisiä on paljon, jotka eivät tiedä edes perusasioita ko. kodin toiminnoista. Talouskoulun opit ovat jopa entistäkin tarpeellisempia muuttuvassa ja yhä globaalimmassa maailmassamme. Niin paljon on tarjolla, jos vaikka ajatellaan erilaisia elintarvikkeita, joita tulee nykyään ympäri maailmaa. Käsite lähiruoka, ilmaston lämpeneminen, ympäristön saastuminen, ruoan kallistuminen, siivous- ja pyykinpesuaineiden sekä siivousvälineiden valtava tarjonta jne. Edes alan ihminen ei tahdo pysyä kehityksen mukana, miten siis tavallinen nuori/aikuinen, joka miettii mitä pitäisi ostaa, mitä kotona tarvitaan ja miten valmistaa edullisesti ruokaa.

5.4 Uudet kujeet

Ohjausta, opetusta ja opastusta tarvitaan siis kipeästi meille kaikille niin jokapäiväisissä mutta tärkeissä asioissa. Iltatalouskoulussa, jossa aloitin opettamisen aikuisille tänä syksynä, olen huomannut kuinka monet keski-ikäisetkin ihmiset ovat neuvottomia aivan perusasioiden kanssa. Kuinka siis saataisiin opiskelijat tänne tuiki tärkeään talouskouluun. Ehkä tarvitsemme opiskelijoiden houkuttelemisen nykyaikaista markkinointia? Kaiken pitää nykyään olla myyvää ja houkuttelevaa, mikään tavallinen ja vanhanaikainen ei riitä. Pitää olla

persoonaa, värikkyyttä, houkuttelevuutta... Siis niillä lähdetään luomaan uutta näkyvyyttä talouskoulullemme Mikkeliissä.

Tarjotaan kansainvälisyyttä, kulttuuritietoutta, monikulttuurisuutta, hyvinvointia, sisustamista; rentoa ja mukavaa yhdessä oppimista. Ne on mahdollista yhdistää tärkeiden perusasioiden ja arvojen kanssa. Mielestäni juuri sitä johonkin kuulumista nykyihminen kaipaa, siksi myös kodin sisustus on hyvin trendikästä nykyään. Sen huolella, vaivalla ja antaumuksella kalustetun kodin ylläpitoon ja vieraiden kestitsemiseen talouskoulu voi tarjota paljon hyvää apua ja neuvoja! Ja vielä vähän ripaus kansainvälisyyttä mausteeksi, niin uskon että tulee hyvä soppa!

6 MUUTOKSET NYKYISEEN TALOUSKOULUN OPETUSSUUNNITELMAAN

Kotitalousopetuksen ja sen myötä myös talouskoulun opetussuunnitelmat ovat uudistumassa, prosessi on käynnissä ja uusien suunnitelmien pitäisi olla syksyllä 2010 valmiina ja käytössä opetustyössä. Kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun opetussuunnitelma pohjaisi myös Etelä-Savon ammattiopistossa kansallisen talouskoulun opetussuunnitelmaan, kuten ns. tavallinen talouskoulu tälläkin hetkellä tekee. **Nykyiseen opetussuunnitelmaan ei siis tule muutoksia pakollisten opintojen osalta.** Kansainvälisen talouskoulunkin peruslähtökohtana on kodinhoidon ja ruoanvalmistuksen sekä tarpeellisen kuluttajatietouden opetus.

Talouskoulun opetussuunnitelma kattaa 20 opintoviikkoa, joista 14 opintoviikkoa on ns. pakollisia opintoja. Pakollisiin opintoihin kuuluvat ruoanvalmistus ja leipominen, kodin- ja tekstiilien hoito sekä sisustaminen, käsityöt sekä yhteiskunnassa ja kuluttajana toimiminen.

Valinnaisia opintoja on 6 opintoviikkoa, joista osa on tavallisessa talouskoulussa ”määrätty” jo valmiiksi. Valinnaisia opintoja on siten, että työelämä tutuksi opintoja on 2 ov:tä, lastenhoitoa ja perhepsykologiaa 1 ov, elämänhallintaa 1 ov ja loput 2 ov:tä voi opiskelija valita eri koulutusyksikköjen yhteiseltä valinnaistarjottimelta.

Uudessa kansainvälisyyspainotteisessa talouskoulussa nuo em. pakolliset opinnot eli 14 ov:tä olisivat samat kuin tavallisen talouskoulunkin opetussuunnitelmassa.

Kansainvälisyyspainotteisuus näkyisi opetussuunnitelmassa juuri valinnaisten- sekä vapaasti valittavien aineiden kohdalla. Valinnaisia- sekä vapaasti valittavia opintoja on ns. tavallisen talouskoulun opetussuunnitelman mukaan yhteensä 6 ov.

Kansainvälisyyspainotteisessa talouskoulussa niitä voisi olla tuo sama määrä. Mitä ne voisivat

olla meidän oppilaitoksessamme, Etelä-Savon ammattiopistossa - siihen aion seuraavissa kappaleissa paneutua tarkemmin.

6.1 Valinnaiset opinnot 4 ov

Oppilaitos voisi määrätä valinnaisten opintojen sisällön eli yhteensä 4 opintoviikon kokonaisuuden. Mielestäni englannin opetusta pitäisi tarjota kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun opetuksen tukemiseksi ja erityisesti puhuttuun kieleen painottuen. Englannin opetusta olisi hyvä olla 2 opintoviikon pituinen jakso. Englannin opiskelu motivoisi opiskelijaa puhumaan ja käyttämään kielitaitoaan myös muilla oppitunneilla. Samalla kieleen liittyvät askarruttavat asiat voisi selvittää englanninopettajan kanssa.

Toisena tärkeänä kokonaisuutena olisivat kansainväliset ruokakulttuurit, joita olisi myös 2 opintoviikon mittainen kokonaisuus (katso liite s. 26). Siellä valmistettaisiin eri maiden ruokia ja perehdyttäisiin eri maiden tapoihin ja kulttuuriin, erityisesti ruoanlaittoon ja syömiseen painottuen. Uskontojen rajoitukset tulisivat luonnollisesti osana opetuksen sisältöihin myös näissä opinnoissa.

6.2 Vapaasti valittavat opinnot 2 ov

Vapaasti valittavia opintoja opiskelijan pitäisi valita yhteensä 2 opintoviikkoa neljästä eri vaihtoehdosta. Jotta ryhmät saataisiin täyteen, voitaisiin kaksi eri kokonaisuutta toteuttaa opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Nuo neljä vaihtoehtoa, joista jokainen olisi 1 opintoviikon mittainen, olisivat:

- Hyvinvointi, tasapainoa ja hyvää oloa omaan elämään (liite s. 28)
- Sisustaminen (liite s. 29)
- Hygieniapassi
- Palveluja kotiin- passi

Jo opintojen alussa voitaisiin alkaa kartoittaa opiskelijoiden mieltymyksiä vapaasti valittavien opintojen osalta ja opintojen edetessä tehdä päätös mitkä kurseista toteutetaan.

Hygieniapassi-kolutusta on tarjottu oppilaitoksessamme jo usean vuoden ajan ja se on ollut haluttu ja tarpeellinen kokonaisuus. Palveluja kotiin-passi on melko uusi tulokas, mutta senkin

merkitys tulee lähivuosina korostumaan, vanhusten kotipalvelujen yleistyessä ja tarpeen kotona tehtävään vanhusten avustamiseen lisääntyessä.

Oppilaitoksessamme työskentelee monenlaisen ihmisen hyvinvointiin ja tasapainoon erikoistunut opettaja Virpi Maaranen, joka voisi tarjota opiskelijoille syväluotaavan katsauksen oman hyvinvoinnin ”kulmakiviin”.

Näiden lisäksi sisustus on kovin suosittua nykyään ja 1 ov:n pituisessa erityisesti sisustukseen perehtyvässä kurssissa tehtäisiin portfolio, mieluinen sisustus esim. oman asunnon pohjapiirroksen. Nämä vaihtoehdot tukisivat kaikki talouskoulun opintoja ja toisivat niihin erilaista sisältöä ja kiinnostavuutta.

Kansainväliset ruokakulttuurit 2 ov, hyvinvointi 1 ov ja sisustaminen 1 ov ovat omia muutoksiani nykyiseen talouskoulun opetussuunnitelmaan.

7 POHDINTA

7.1 Talouskoulun merkitys nyky-yhteiskunnassa

”Paljonko on tilkka rasvaa?” tai pitääkö kananmunien kuoret poistaa ennen keittämistä?” Yhä enemmän esiintyy täydellistä tietämättömyyttä keittiössä näyttäytyvää maailmaa kohtaan. Huumorilta kuulostavissa kysymyksissä on totuuttakin takana. Ihmiset eivät tiedä miten kuorimaveistä käytetään. Uusavuttomuus on yllättävän yleistä. (Kiljunen A. 2005, 9) Kaikkea ei tarvitsekaan osata, mutta perustaitojen hallitseminen tuo varmuutta ja vaihtelua arkeen. Valmisruoilla selviää läpi elämän, mutta ei välttämättä kovin laadukkaasti. Liikalihavuusongelmat, elintasosairaudet, diabetes ja verisuonten tukokset ovat tämän päivän ongelmia. Puhumattakaan taloudellisesta säästöstä, jota itse tehden saavutetaan. Kansanedustaja, eduskunnan kotitalouden tukirenkaan jäsenen Anneli Kiljusen mukaan oman talouden pyörittäminen vaatii taitoa nykypäivänä. Länsimaisessa kulutusyhteiskunnassa valinnanvapaus on suunnaton, olipa kyse sitten vaatteista, elintarvikkeista, lainoista, luotoista, siivoustarvikkeista jne. Kiljusen mukaan talouskoulusta löytyy ratkaisu! Talouskoulusta on Kiljusen mukaan hyötyä kaikille – naiselle ja miehelle, tulevalle lääkärielle ja metallityöläiselle, jo pitkään työelämässä olleelle ja työttömälle, kokouksissa kiertävälle ja keittiössä viihtyvälle.

Talousskoulussa saa monipuoliset valmiudet oman kotitalouden hoitamiseen ja oman elämän luotsaamiseen yksilönä, perheellisenä, yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä ja kuluttajana. (Kiljunen A.2005, 9) Jos lukupalat ovat ylioppilastodistuksen jälkeen kovat, ei talousskoulu vaihtoehtona houkuta, toteaa Kiljunen. Mutta vuosien myötä mieli voi kääntyä käytännön suuntaan. Myös keski-ikäinen väli vuoden viettäjä tai uranvaihtoa harkitseva voi löytää innoitusta kotipalvelu yrityksen perustamiseen talousskoulusta, toteaa Kiljunen.

Myös väestöliiton tekemässä perhetyössä on havaittu, että nykyisin on lapsiperheitä, joiden arjen hallinnassa on ongelmia. (Jonsson M. 2006) Perheet tarvitsevat apua, koska heidän päivärytminsä eroavat esimerkiksi päiväkodin rytmistä. Perheenjäsenet esim. valvovat myöhään ja heräävät myöhään, eivätkä lapset ehdi päiväkotiin. Perheissä arki niin sanotusti kelluu: siitä puuttuu säännöllinen rakenne ja rytmi eli tukirakenne, joka kertoo arjen hallinnan heikentymisestä. (Haverinen L. & Korvela P. 2006, 14-17). Myös arjenhallintaan antaa talousskoulu hyviä eväitä.

Talousskouluun hakeudutaan entistä nuorempina, mikä käytännössä tarkoittaa, että liikkeelle lähdetään aikaisempaa yksinkertaisemmista asioista. Talousskouluun hakeutuu nykyisin myös sellaisia opiskelijoita, jotka eivät ole koskaan ”leikanneet leipää, pesseet pyykkiä tai siivonneet”, toteaa tutkija Minna Autio artikkelissaan. Aution mukaan talousskoulun tehtävä on edistää myös kuluttajuuteen ja talouden hallintaan liittyviä valmiuksia. Koska raha-asioiden hoito edellyttää tietoa budjetin teosta ja talouden suunnittelusta sekä ravinnosta, asumisesta, vaatteista ja ylipäättänsä kulutukseen liittyvistä seikoista. (Autio M.1998, 36-37). Autio toteaa: ”Lama on muuttanut asenteita kotitalousopetuksen suhteen. Kun meillä on yhteiskunnassa rahaa, niin tätä ei tarvitse kukaan, mutta sitten, kun on lama, niin kaikki on toisin.” Joulukuussa 2008, lama-ajan koittaessa taas uudelleen, alkanevat opiskelijat suunnata kulkuaan kohti talousskoulua.

Suomeen muuttaa jatkuvasti uusia ulkomaalaisia, joko pakolaisina, työn tai avioliiton perässä. Kotitalouden lehtori Leena Näveri toteaa kotitalouslehden artikkelissa, että helpoin tapa tutustua maahan on keittiön kautta. ”Suosittelemme maahanmuuttajille aluksi kotitalousopetusta, koska siinä pääsee mukavasti kiinni suomen kieleen ja kulttuuriin. Sen jälkeen on hyvä siirtyä ammatilliseen koulutukseen.” (Näveri L.2002, 33-34) Ulkomaalaiset opiskelijat auttavat myös suomalaisia opiskelijoita kansainvälistymisessä, koska harva nuori lähtee ulkomaille opiskelemaan ja nykyisin ammatissa kuin ammatissa tarvitaan vieraiden kulttuurien tuntemusta. Tätä muista kulttuureista tulevat opiskelijat voivat opettaa, toteaa Näveri.

Helsingin Sanomien 10.8.2008 artikkelissa kerrotaan, että vielä 1990-luvun alkupuolella talouskoululaisista suuri osa oli ylioppilaita ja luokat olivat kymmenien naisten suuruisia. Nyt ammattikorkeakoulut vievät ylioppilaat ja moni peruskoulunsa päättänyt suuntaa lukioon mieltämään tulevaisuutta. Myös pienentyneet ikäluokat näivettävät talouskoulun kaltaisia paikkoja. Silti ammattikoulujen vetovoima on kasvanut, kuten valtiovalta on toivonut. Keväällä 2008 peruskoulun päättäneistä useampi haki ammattikouluun kuin lukioon. ”Duunariammatit houkuttelevat nuoria entistä enemmän, sillä kädentaitojen arvostus on noussut. Samaan aikaan myös palkat ovat nousseet ja vanhat mestarit jääneet eläkkeelle.

Talouskoulussa oppii elämänhallintaa: se opettaa hyödyllisiä taitoja silloin, kun ei ole vielä varma, mitä elämässä oikeastaan haluaa tehdä. Helsingin Sanomien Artikkelissa verrataan talouskoulua armeijaan, jonkinlaisena aikuistumisrituaalina, joka opettaa maalaisjärkeä. Emäntäkoulu saattoi ennen jäädä naisen ainoaksi kouluksi, mutta nyt talouskoulu on useimmille tytöille vasta jatkokoulutuksen ensimmäinen etappi, josta saa arvokkaita pisteitä jatko-opintoihin. (Kilpeläinen A-M. 2008) Artikkelissa haastatellut tytöt pitivät talouskoulun oppeja kaikille tarpeellisina sukupuoleen katsomatta, jotta osaisi sitten kotoa muuton jälkeen omaa talouttaan ja kotia hoitaa. Monet heistä olivat lähteneet kouluun emäntäkoulun käyneiden äitiensä kehottamina.

Edellä mainituista lähteistä poimituihin tietoihin perustuen talouskoulua tarvitaan yhä edelleen. Talouskoulun täytyy seurata tiiviisti ajan ilmiötä ja ihmisten tarpeita. Silloin se pystyy vastaamaan olemassa olevaan koulutustarpeeseen ja opiskelijat löytävät tiensä talouskouluun - itselleen sopivassa elämänvaiheessa.

7.2 ”Oma prosessini kehittämishankkeen aikana”

Syksyllä 2008 kansainvälisyyspainotteisen talouskoulun markkinointi käynnistettiin, jonka johdosta viikolla 47 ryhmä oli koossa ja koulutus päätettiin toteuttaa vuoden 2009 alusta. Kehittämishankkeeni on ollut pitkälti tekijän omaa sisäistä pohdintaa siitä, millaista uudistamista talouskouluopetus kaipaisi, millä tavalla itse ryhmää opettaisin, mitä hyvää ja mitä kehitettävää nykyisessä opetussuunnitelmassa on ja kuinka sitä muuttaisin. Kehittämishanke on aiheuttanut sellaisen prosessin, että asiaa on käsitelty keskustelemalla kollegoiden kanssa ja pohtinut muutenkin töiden lomassa.

Kaikkein antoisimpina kokemuksina näen vierailut Kuopiossa ja Jyväskylässä. Vierailut antoivat perspektiiviä ja uutta motivaatiota kehittää myös omaa talouskouluamme nykyajan vaatimusten mukaan. Molemmissa kouluissa vallitsi sellainen yhtenäisyyden henki, jonka toivon palautuvan myös meille Mikkeliin. Muutto omasta erillisestä oppilaitoksesta suureen eri alojen yhtenäiskouluun loi haastetta yhteishengen ja oman imagon nostattamiseksi, mutta näissä nykyisissäkin olosuhteissa se on mahdollista, jos yhteistä halua ja yrittämistä löytyy. Tarvitaan avointa keskustelua, toinen toisensa arvostamista ja kunnioittamista, kaikkien mielipiteiden kuuntelemista ja halua kehittää oman alan-, kotitalousalan koulutusta juuri meillä Mikkelissä.

Marraskuun 3. päivänä 2008 talossamme vietettiin talouskouluopetuksen 40-vuotisjuhlia. Juhlissa esiintyi monta antoisaa puhujaa, jotka painottivat kotitalousopetuksen merkitystä vielä enemmän tässä ajassa, kun perheet ovat hajanaisia, nuoret voivat huonosti, lama uhkaa ovelta, kiire vaivaa kaikkia, mielenterveysongelmat lisääntyvät ja levottomuutta esiintyy yhteiskunnassamme monella tapaa.

Kodin merkitys ihmisen rauhan paikkana, levollisuuden tuojana ja perheiden yhteisten ruokahetkien mahdollistajana on yhä arvokkaampi asia. Koti ja siellä vallitseva rauha ja yhteinen tekeminen eivät ole enää itsestään selvyksiä, vaan moniin kodin toimiin ja taitoihin tarvitaan yhä enemmän opastusta. Juhlapuhujamme kertoivat puheissaan mm. miten esim. Helsingissä nuoria äitejä opastetaan päivittäisen arkirutiinin löytämiseen: milloin tehdään ruokaa, milloin ulkoillaan, milloin laitetaan lapset nukkumaan, milloin siivotaan jne. Niitä ei enää itsestään selvyysinä osatakaan vaan opastusta kaivataan. Nuo ovat juuri sellaisia asioita, joita talouskoulussa opetetaan ja painotetaan.

7.3 ”Oma oppimiseni”

Kehittämishanke on prosessina ollut antoisa ja pohdintaa aiheuttava. Työ tulee ehdottomasti auttamaan minua opetustyössäni tulevaisuudessa. Se, että ajatukset ovat nähtävillä paperilla ja aina uudestaan luettavissa antavat mahdollisuuden oman opetuksen kehittämiseen ja jatko suunnitelmien tekemiseen myös tulevaisuudessa. Uskon, että raporttini antaa ajattelemisen aihetta myös muille kotitalouspalvelujen tiimin jäsenille.

Valinnaisten- ja vapaasti valittavien aineiden kohdalla tekemäni muutokset virkistävät mielestäni kansainvälisyyspainotteista talouskoulua ja vieläkin paremmaksi kokonaisuutta voi vielä kehittää, kunhan nähdään käytännössä kuinka tämä esittämäni malli toimii. Kehitettävää riittää

jatkossakin, koska talouskouluopetus ja sen kaikki erilaiset vaihtoehdot kaipaavat mielestäni houkuttelevammat, värikkäät, tiiviit, kuvia sisältävät omannäköisensä esitteet, jotka omalta osaltaan auttaisivat koulutusten markkinoinnissa. Sellaisia ei ole, mutta sellaiset mielestäni tarvitaan.

Kun tarkastelen omaa kehittämishankeprosessia kriittisesti, niin tajuan, että välillä kadotin itse ”punaisen langan”, eli sen tavoitteen, mitä olin tekemässä. Kouluttajan neuvo siitä, että täytyy pitää tavoite kirkkaana mielessä koko työn ajan, unohtui. Tämä vaikeutti osaltaan raportin kirjoittamista. Ymmärrän nyt, että kehittämistyö ja oman opettajuuteni kehittäminen on vasta alussa. Opettajan työssä tuota kehittämistä täytyy tehdä jatkossakin koko ajan ja pysyä myös ajan hermolla siitä, mitä muualla Suomessa ja maailmalla tapahtuu. Jotta ei ”jämhähdä”, täytyy seurata aikaansa.

Ylpeys omastaan, ylpeys omasta alastaan - sen näkyminen ulospäin on tärkeää ja työtä sen eteen on tehtävä. Tiedostamme opettajina itse koulutuksemme tarpeellisuuden, mutta kuinka saisimme sen jatkossa tuotua vielä paremmin esille. Siinä riittää tavoitetta ja haastetta tuleville vuosille.

LIITTEET

KANSAINVÄLISET RUOAT JA TAPAKULTTUURIT 2 OV (MUUTOS OPS:IIN)

Tavoite:

Osaat valmistaa joitakin eri maiden ruokia ja ymmärrät, että tavat poikkeavat hyvinkin paljon eri kulttuureissa verrattuna meidän suomalaisen ruoka- ja tapakulttuuriin. Ymmärrät, että uskonnot vaikuttavat ihmisten tapoihin myös ruokapöydässä ja syömiseen liittyen. Opit kattamaan ruokapöydän vaihtoehtoisesti vaikka lattialle ja kokeilet miltä tuntuu syödä syömäpuikoilla tai vaikkapa sormin! Huomaat, miten musiikilla ja koristeilla ja erilaisella kattauksella tuot uusia tuulahduksia maailmalta myös omaan ruokapöytäsi. Opit kunnioittamaan erilaisia tapoja ja saat valmiuksia suhtautua avoimin mielin erilaisuuteen.

Sisältö ja toteutus:

Suunnittelet jonkun haluamasi maan, esimerkiksi intialaisen ateriakokonaisuuden kirjallisuuteen perehtyen. Pidät esitelmän kyseisen maan ruoista, mausteista, käytetyistä raaka-aineista jne. Esitelmän esittelet havaintomateriaalia apuna käyttäen luokkatovereillesi. Kyseisen maan uskonto ja ruokailuun ja ruokiin liittyvät tavat tulee myös huomioida. Ateriakokonaisuus valmistetaan keittiötunneilla ja maistellaan sekä arvioidaan lopputulosta. Arviointiin vaikuttavat myös kattaus ja muu rekvisiitta, joilla tunnelmaa on luotu.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- suorittaa annetut tehtävät
- poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista
- osallistuu oppitunneille

Tyydyttävä 2

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät ajallaan
- läsnäolo tunneilla säännöllistä ja asenne opiskelutilanteissa vähintään neutraali
- pystyy tekemään tyydyttävän esitelmän ja suunnittelemaan tyydyttävän ateriakokonaisuuden

Hyvä 3

Opiskelija:

- on motivoitunut, yhteistyöhaluinen ja säännöllisesti läsnä tunneilla
- tekee hyvän ja toteuttamiskelpoisen suunnitelman ateriakokonaisuudeksi
- esittää hyvän kokonaisuuden valitsemansa maan ruoista sekä ruokakulttuurista

Hyvä 4

Opiskelija:

- osoittaa oma-aloitteisuutta tehtävien tekemisessä ja toteutuksessa
- on aktiivisesti läsnä tunneilla, motivoitunut ja osallistuu aktiivisesti keskusteluihin
- tekee hyvän ja kattavan esitelmän valitsemansa maan ruoista sekä ruokakulttuurista
- tekee hyvän ja onnistuneen suunnitelman ateriakokonaisuudeksi ja ruoat ovat onnistuneita

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- osaa itsenäisesti ja innokkaasti etsiä tietoa valitsemansa maan ruokakulttuurista, ruoista sekä tavoista ja uskonnosta
- osoittaa oma-aloitteisuutta opiskelussa, tekee annetut tehtävät huolellisesti ja vastuullisesti kaikki osa-alueet huomioiden
- on innokkaasti ja aktiivisesti läsnä tunneilla ja osallistuu aktiivisesti keskusteluihin
- tekee erinomaisen esitelmän valitsemansa maan ruoista sekä ruokakulttuurista
- tekee erinomaisen ja erittäin toteuttamiskelpoisen suunnitelman ateriakokonaisuutta varten, jonka ruoat ovat onnistuneita
- ottaa kattauksessa, tunnelman luomisessa, musiikissa jne. huomioon valitsemansa maan erityispiirteet
- suorittaa annetut tehtävät oivaltavasti ja palauttaa ne ajallaan

HYVINVOINTI, TASAPAINOA JA HYVÄÄ OLOA OMAAN ELÄMÄÄN 1 OV (MUUTOS OPS:IIN)

Tavoite: Huomaat, kuinka itsestä huolehtiminen on tärkeää koko elämän kannalta. Kun huolehtii itsestään, ihmissuhteet paranevat, jaksaa tehdä töitä tai opiskella, harrastaa ja löytää iloa elämäänsä. Opit pohtimaan, mitkä asiat omassa elämässä kaipaavat parannusta, jotta hyvinvointi lisääntyisi ja opit, millaiset asiat vaikuttavat ihmisen henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.

Sisältö ja toteutus:

Opetus sisältää tietoa fyysisen sekä henkisen terveyden edistämisestä. Millä tavoilla ihmisen voi lisätä tyytyväisyyttään omaa elämäänsä kohtaan ja mitkä asiat siihen vaikuttavat. Ymmärrät itsetunnon, tunteiden hallinnan, positiivisen ajattelun

ja stressin säätelyn vaikuttavan elämäsi ja ehkäisemään omalta osaltaan uupumusta. Opit miettimään juuri sinulle sopivia keinoja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- suorittaa annetut tehtävät
- poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista
- tuntee joitakin omien tapojensa ja toimiensa vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa omaan hyvinvointiin

Tyydyttävä 2

Opiskelija:

- suorittaa annetut tehtävät ajallaan
- läsnäolo tunneilla säännöllistä ja asenne opiskelutilanteissa vähintään neutraali
- pystyy pohtimaan jossain määrin omien tapojensa ja toimiensa vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa omaan hyvinvointiin

Hyvä 3

Opiskelija:

- on opiskeluun motivoitunut, yhteistyöhaluinen ja säännöllisesti läsnä tunneilla
- osallistuu keskusteluihin tunneilla
- osoittaa halua oppia lisää hyvinvoinnista oman elämänsä hyväksi
- pystyy pohtimaan omien tapojensa ja toimiensa vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa omaan hyvinvointiin

Hyvä 4

Opiskelija:

- tunnistaa omat kehitystarpeensa oman hyvinvoinnin kannalta
- on aktiivisesti läsnä tunneilla
- osoittaa oma-aloitteisuutta opiskelussa ja osallistuu tunneilla keskusteluihin innokkaasti
- tekee annetut tehtävät huolellisesti ja vastuullisesti
- pohtii keinoja oman hyvinvointinsa lisäämiseksi

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- tunnistaa hyvin omat kehitystarpeensa oman hyvinvoinnin kannalta
- on aktiivisesti läsnä tunneilla
- osoittaa oma-aloitteisuutta opiskelussa ja osallistuu tunneilla keskusteluihin innokkaasti
- tekee annetut tehtävät huolellisesti, vastuullisesti ja oivallisesti ja palauttaa ne ajallaan
- pohtii aktiivisesti keinoja oman hyvinvointinsa lisäämiseksi ja osoittaa halua tehdä konkreettisia muutoksia elämäänsä hyvinvoinnin lisäämiseksi
- osaa itsenäisesti hankkia ajankohtaista tietoa eri lähteistä ja soveltaa niitä kurssin keskusteluihin ja tehtäviin

SISUSTAMINEN, OMA KOTI KULLAN KALLIS 1 OV

(MUUTOS OPS:IIN)

Tavoite: Kurssilla annetaan asunnon- tai talon pohjakuvat, jonne suunnitellaan itselleen mieluinen sisustus käyttäen apuna alan kirjoja, lehtiä, mainoskuvia sekä tv-ohjelmia. Valitsemastaan tyylistä tehdään portfolio, jossa tyyli on vapaa. Erityisesti pintamateriaaleihin keskitytään ja etenkin niiden käytännöllisyyteen ja hoidettavuuteen, kauneutta, tyyliä ja trendejäkään unohtamatta.

Sisältö ja toteutus:

Ymmärrät kodin viihtyvyyden merkityksen. Huomaat, että pienilläkin muutoksilla ja vähälläkin rahalla kodista saa oman näköisen ja kodikkaan, jossa on hyvä olla. Opit ottamaan huomioon myös käytännöllisyyden valitessasi tekstiilejä ja huonekaluja sekä pintamateriaaleja. Jotta koti olisi viihtyisä, sitä pitää myös siivota ja huoltaa – myös näitä asioita painotetaan kurssin aikana. Luovuus kukkikoon suunnittelussa!

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- tekee omannäköisensä portfolion ja sisustussuunnitelman valitsemansa asunnon pohjakuvaan
- poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista
- etsii materiaalia portfolion koostamiseksi

Tyydyttävä 2

Opiskelija:

- tekee omannäköisensä portfolion ja sisustussuunnitelman valitsemansa asunnon pohjakuvaan
- läsnäolo tunneilla säännöllistä ja asenne opiskelutilanteissa vähintään neutraali
- pystyy pohtimaan jossain määrin millaisia tekstiilejä ja huonekaluja kannattaa valita, jotta syntyy hyvä kokonaisuus käytännöllisyyttäkään unohtamatta

Hyvä 3

Opiskelija:

- tekee aktiivisesti omannäköisensä portfolion ja sisustussuunnitelman valitsemansa asunnon pohjakuvaan
- käyttää monipuolisesti eri lähteitä materiaalia etsiessään
- on opiskeluun motivoitunut, yhteistyöhaluinen ja säännöllisesti läsnä tunneilla
- osallistuu keskusteluihin tunneilla
- osoittaa halua oppia lisää sisustamisesta
- miettii käytännöllisyyttä sisustusta suunnitellessaan

Hyvä 4

Opiskelija:

- tekee innostuneesti omannäköisensä portfolion ja sisustussuunnitelman valitsemansa asunnon pohjakuvaan
- on aktiivisesti läsnä tunneilla
- osoittaa oma-aloitteisuutta opiskelussa ja osallistuu tunneilla keskusteluihin innokkaasti
- tekee annetut tehtävät huolellisesti ja vastuullisesti
- etsii monipuolisesti tietoa eri lähteistä materiaalia etsiessään

- miettii käytännöllisyyttä sisustusta suunnitellessaan
- pohtii laaja-alaisesti sisustukseen liittyviä asioita ja ilmiöitä, keksii uusia vinkkejä sisustukseen

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- tekee innostuneesti omannäköisensä portfolion ja sisustussuunnitelman valitsemansa asunnon pohjakuvaan
- on aktiivisesti läsnä tunneilla
- osoittaa oma-aloitteisuutta opiskelussa ja osallistuu tunneilla keskusteluihin innokkaasti
- tekee annetut tehtävät huolellisesti, vastuullisesti ja oivallisesti ja palauttaa ne ajallaan
- etsii monipuolisesti tietoa eri lähteistä materiaalia etsiessään
- miettii käytännöllisyyttä sisustusta suunnitellessaan
- osaa itsenäisesti hankkia ajankohtaista tietoa eri lähteistä ja soveltaa niitä kurssin keskusteluihin ja tehtäviin
- pohtii laaja-alaisesti sisustukseen liittyviä asioita ja ilmiöitä ja keksii uusia vinkkejä sisustukseen

LÄHTEET

Autio M. Kotitalous-lehti 1/1998 s. 36-37.

Haverinen L. & Korvela P. Teho-lehti 3/2006 s. 14-17.

Helsingin Sanomat 10.8.2008. Kilpeläinen Aino-Mari.

Hiltunen A. Kotitalous-lehti 6/2002 s.33-34.

Jonson M. 2006. Arki perhetyön keskiöön. Diakonia ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon lopputyö.

Kiljunen A. Kotitalous-lehti 6/2005 s. 9.

Näveri L. Kotitalous-lehti 6/2002 s.32-33.

TALOUSKOULU

OPETUSSUUNNITELMA

LUKUVUOSI 2008-2009

Mikkelin ammattiopisto

31.5.2008

Hyväksytty

Raili Ruuskanen
rehtori

TALOUSKOULU

20 OV

PAKOLLISET OPINNOT 14 OV

1. Ruoanvalmistus ja leipominen	6 ov
Ruoanvalmistus ja leipominen 1	4 ov
Ruoanvalmistus ja leipominen 2	2 ov
2. Kodin ja tekstiilien hoito ja sisustaminen	3 ov
3. Käsityöt	3 ov
4. Yhteiskunnassa ja kuluttajana toimiminen	2 ov

VALINNAISET OPINNOT 6 OV

OPPILAITOKSEN VALITSEMAT OPINNOT 3 OV

Elämänhallinta	1 ov
Elämässä eteenpäin	1 ov
Lastenhoito ja perhepsykologia	1 ov

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 3 OV

Kansalaisen turvakurssi/Hygieniapassi (syksy sekä kevät, valittava toinen)	1 ov
syksyllä 2008, 2 ov TK:n omista valinnaisista:	
Asuminen	1 ov
Ruokakulttuurit	1 ov
Kuluttaja ja tietotekniikka	1 ov
Laitossiivouskoneet ja kodinomaisten laitosten siivous	1 ov
Vapaa-ajan taidot	1 ov
keväällä 2009, Maratan opintotarjottimelta	2 ov

TALOUSKOULUN TAVOITTEET

Talousskoulun yleistavoitteena on antaa opiskelijalle monipuolisia valmiuksia kotitalouden hoitamiseen. Opiskelijan harjaantuu suunnittelemaan ja tekemään kotitaloustöitä tarkoituksenmukaisesti, taloudellisesti, turvallisesti ja luovasti. Lisäksi

tavoitteena on tukea opiskelijan kehitystä tasapainoiseksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi sekä antaa opiskelijalle jatko-opintojen, harrastusten tai persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia taitoja sekä tukea elinikäistä kasvamista ja oppimista.

Talouuskoulun suorittaneella on käsitys kotitalouden tehtävistä yksilön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Hän osaa toimia yhteiskunnan jäsenenä ja tuntee perhettä koskevan lainsäädännön ja sosiaaliturvan. Opiskelija tuntee kansantalouden ja kotitalouksien taloudellista toimintaa sekä tutustuu erilaisten kotitalouksien kulutustottumuksiin. Hän osaa toimia harkitsevana kuluttajana kansainvälistyvillä markkinoilla ja ymmärtää omien valintojensa vaikutuksen omaan elämäänsä ja elinympäristöönsä.

Opiskelijalla on käsitys kotitalouksien tarpeista ja voimavaroista eri elämänvaiheissa. Hän osaa suunnitella kotitalouden toimintaa sekä tehdä suunnitelmallisesti kotitaloustöitä ja hankintoja. Hän ymmärtää ravitsemuksen, asuinympäristön, ihmissuhteiden ja fyysisen terveyden yhteyden yksilön ja kotitalouden hyvinvointiin. Hän tuntee myös kotitalouteen liittyvät ympäristöasiat. Hän on osaa suunnitella asunnosta esteettisen, viihtyisän ja turvallisen kodin.

Opiskelija perehtyy sairautta ehkäiseviin ja terveyden ylläpitämistä edistäviin elämäntapoihin. Hän osaa huolehtia omasta ja lähimmäistensä hyvinvoinnista. Hänen osaa ottaa käyttäytymisessään huomioon toiset ihmiset sekä tuntee tavallisimmat käyttäytymissäännöt. Hän tutustuu suomalaiseen kulttuuriin ja muihin kulttuureihin voidakseen kunnioittaa ja suvaita erilaisia ihmisiä ja heidän tapojaan. Talouuskoulun suorittanut osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja asiantuntijoilta sekä käyttää hyödykseen teknologian antamia mahdollisuuksia.

RUOANVALMISTUS JA LEIPOMINEN 6 OV

Tavoite: Opit tunnistamaan ja valitsemaan peruselintarvikkeita. Opit suunnittelemaan ja valmistamaan suomalaiskansallisia sekä kansainvälisiä ruokia ja leivonnaisia arkeen ja juhlaan. Opit käyttämään oikein työvälineitä ja koneita ja työskentelemään työturvallisesti ja hygieenisesti. Perehdyt kattamisen ja tarjoilun perusteisiin. Opit muuntamaan perusruokia

tavallisimmiksi erityisruokavalioiksi. Opit toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti. Opit yhteistyötaitoja ja arvioimaan omaa työtäsi.

Sisältö: Ruoanvalmistus ja leipominen 1 4 ov
Ruoanvalmistus ja leipominen 2 2 ov

RUOANVALMISTUS JA LEIPOMINEN 1 4 OV

Tavoite: Osaat hankkia, säilyttää ja käsitellä kotitalouksissa käytettyjä peruselintarvikkeita sekä eri jalostusasteisia elintarvikkeita. Osaat suunnitella ja valmistaa terveellisiä ja taloudellisia ateriakokonaisuuksia perheen tarpeet huomioiden. Osaat tehdä erilaisia leivonnaisia. Osaat käyttää ja hoitaa tavallisimpia kodin keittiökoneita ja -laitteita. Osaat kattaa pöydän ja laittaa ruoan kauniisti tarjolle. Osaat työskennellä järjestelmällisesti, siististi ja hygieenisesti sekä osaat siivota keittiön eri työpisteet.

Sisältö: * elintarvikkeiden valinta, käsittely ja säilytys
* ateriasuunnittelua
* ravitsemustietous
* keittiön työvälineet ja koneet
* perusruokien ja leivonnaisten valmistaminen eri menetelmin
* pöydänkattaminen ja tarjoilu
* keittiön puhtaanapito

Lisätietoja: Käytännön työskentelyä keittiössä, johon tarvitaan erillinen työasu ja – jalkineet. Oppikirja ja oppimistehtäviä. Arviointi perustuu käytännön työskentelyyn, kokeeseen ja oppimistehtäviin.

RUOANVALMISTUS JA LEIPOMINEN 2 2 OV

Tavoite: Osaat valmistaa kausi-, teema-, ja perinneruokia sekä kansainvälisiä ruokia ja leivonnaisia. Osaat kattaa, koristella ja tarjoilla tilaisuuden luonteen huomioiden. Osaat muuntaa perusruokia tavallisimmiksi erityisruokavalioiksi. Osaat tehdä keittiötöitä yhteistyössä. Osaat kehittää ja arvioida omaa työskentelyäsi sekä ottaa vastaan ja antaa palautetta.

Sisältö:

- * erilaisten kodin juhlien suunnittelu ja toteutus
- * tutustuminen tavallisimpiin erityisruokavalioihin sekä eri ikäisten ravitsemukseen
- * eri maakuntien perinneruokien ja leivonnaisten valmistaminen
- * kansainvälisten ruokien ja leivonnaisten valmistaminen

Lisätietoja: Käytännön työskentelyä keittiössä, oppimistehtäviä, suunnittelua ja toteutusta ryhmässä. Tutustumiskäyntejä. Oppikirjan lisäksi muu oppimateriaali pääsääntöisesti oppilaitoksen kirjastosta.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- tunnistaa tavallisimpia kotona käytettäviä elintarvikkeita
- tarvitsee ohjausta elintarvikkeiden käsittelyssä ja niiden säilyttämisessä asianmukaisesti
- tarvitsee työskentelyssään jatkuvaa ohjausta ja muistuttamista keittiöhygieniasta
- tuntee tavallisimpia ruokalajeja ja suomalaisen aterijärjestyksen
- osaa suunnitella aterioita ohjatusti
- osaa lajitella keittiötyöskentelyssä tulevia jätteitä
- osaa toimia ryhmässä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
- sopimusten noudattamisesta täytyy toistuvasti muistuttaa
- suhtautuu yleensä myönteisesti opiskeluun
- tekee annetut tehtävät ja poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista
- tietää jotakin suomalaisesta ruokaperinteestä
- osaa ohjatusti valmistaa joitakin suomalaisia ja kansainvälisiä ruokia ja leivonnaisia
- osaa ohjattuna suunnitella ja toteuttaa kodin juhlia ja tehdä ohjattuna juhkakattauksen
- osaa ohjatusti valmistaa tavallisimpia erityisruokavalioruokia
- osaa ottaa palautetta asiallisesti

- osaa ohjattuna arvioida omaa työtänsä

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T 1 , mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- tunnistaa tavallisimmat kotona käytettävät elintarvikkeet ja osaa hankkia niitä taloudellisesti ja säilyttää oikein
- suoriutuu osittain itsenäisesti yksittäisistä työtehtävistä
- osaa suunnitella työtään
- tarvitsee ajoittain ohjausta hygieenisessä keittiötyöskentelyssä
- työskentelee työturvallisesti ja ergonomisesti
- osaa suunnitella terveellisiä ja taloudellisia aterioita
- tietää suomalaiset ravitsemussuositukset, mutta soveltamisessa puutteita
- tietää kestävä kehityksen periaatteet, mutta soveltamisessa puutteita keittiötyöskentelyssä
- osaa toimia ja työskennellä kaikkien kanssa
- pyrkii omatoimiseen työskentelyyn
- sopimusten noudattamisesta täytyy joskus muistuttaa
- tuntee suomalaisen ja kansainvälisiä ruokakulttuureja
- osaa suunnitella ja valmistaa joitakin suomalaisia perinne- ja kausiruokalajeja ja leivonnaisia sekä joitakin kansainvälisiä ruokia ja leivonnaisia
- osaa suunnitella ja toteuttaa ryhmässä kodin juhlia
- osaa luoda juhlaan tunnelmaa kattauksella ja koristelulla
- tietää eri ikäisten ravitsemuksen erityispiirteet
- osaa valmistaa tavallisimpia erityisvalioruokia
- osaa ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa palautteen suuntaiseksi
- oman työn arvioinnissa puutteellinen

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- osaa hankkia taloudellisesti ja ravintosisällöltään tarkoituksenmukaisia elintarvikkeita ja käsitellä ja säilyttää niitä oikein
- suoriutuu itsenäisesti työtehtävistä ryhmäohjauksen jälkeen
- osaa soveltaa tietojaan ja taitojaan luovasti käytännön työskentelyssä
- suunnittelee ja lomittaa työnsä oikein
- ymmärtää hygienian merkityksen kaikessa työskentelyssä ja toimii sen mukaisesti
- työskentelee työturvallisesti ja ergonomisesti
- osaa suunnitella itsenäisesti terveellisiä ja taloudellisia aterioita suomalaiset ravitsemussuosituksien huomioiden
- osaa soveltaa kestävä kehityksen periaatteita sähkön ja veden käytössä, elintarvikehankinnoissa ja keittiötyössä
- osaa toimia rakentavasti ja yhteistyötaitoisesti erilaisten ihmisten kanssa
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa yhteisiä sopimuksia
- arvostaa suomalaisia ja kansainvälisiä ruokakulttuureja
- osaa suunnitella ja valmistaa suomalaisia perinne- ja kausiruokalajeja ja leivonnaisia sekä eri maiden kansainvälisiä ruokia ja leivonnaisia
- osaa suunnitella ja toteuttaa ryhmässä kodin juhlia huomioiden juhlan teeman ja taloudellisuuden
- osaa luoda juhlan teemaan sopivan tunnelman kattauksella ja koristelulla
- tuntee eri ikäisten ravitsemuksen erityispiirteet
- osaa muuntaa itsenäisesti perusruokavaliosta tavallisimpia erityisruokavaliioon sopivia ruokia
- osaa käyttää erityiselintarvikkeita ruokavaliosuunnittelussa
- osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa rakentavaa palautetta
- osaa arvioida omaa työtään ja kehittää itseään

KODIN JA TEKSTIILIEN HOITO JA SISUSTAMINEN 3 OV

Tavoite: Osaat huolehtia kodin puhtaudesta ja viihtyisyydestä sekä ymmärrät asuinympäristön puhtauden, esteettisyyden ja viihtyisyyden vaikutuksen ihmisen hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Osaat pestä ja huoltaa vaatteet sekä kodin tekstiilit. Osaat sisustaa ja kalustaa asuntosi viihtyisäksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Osaat arvioida ja kehittää omaa työtäsi.

Sisältö:

- kodinhoitotyön suunnittelu ja jatkuva kehittäminen
- kodin ylläpito- ja perussiivoukset
- ergonominen ja turvallinen työskentely kodinhoitotyössä
- kodin tekstiilien huolto ja vaatehuolto
- asunnon sisustaminen ja kalustaminen

- kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen kodin ja tekstiilien hoitotyössä

Lisätietoja: Käytännön työskentelyä, oppimistehtäviä ja koe.

Erillinen työasu ja –jalkineet.

Oppimateriaalina lehtiset (hinta noin 8 €), monisteita.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- tunnistaa lian kodissa ja osaa valita siivousmenetelmän tilan likaisuuden mukaan sekä ohjatusti puhdistaa ja hoitaa yleisimmät kodin pintamateriaalit
- osaa tehdä ohjatusti kodin ylläpito- ja perussiivouksia
- osaa käyttää ja puhdistaa tavanomaisia kodin siivouskoneita käyttöohjeen mukaan
- osaa ohjatusti valita ja käyttää siivousaineita ja –välineitä puhdistusmenetelmän mukaan
- osaa ohjatusti huolehtia kodin tekstiili- ja vaatehuollosta
- osaa säilyttää ja lajitella tekstiilejä, tunnistaa hoito-ohjemerkinnot ja osaa valita ohjeiden mukaiset puhdistus- ja jälkikäsittelymenetelmät
- osaa ohjattuna työskennellä ergonomisesti ja noudattaa koneiden ja aineiden käytössä sähkö- ja käyttöturvallisuusmääräyksiä
- osaa lajitella ja kierrättää kotitalouden jätteet ja toimia kestävän kehityksen mukaisesti
- on tutustunut kodin keittiö-, pesu- ja vaatehuoltotilojen sisustamiseen ja kalustamiseen
- osaa ottaa palautetta asiallisesti
- tekee annetut tehtävät ja poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T 1 , mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- tunnistaa lian kodissa ja osaa valita siivousmenetelmän tilan likaisuuden mukaan
- sekä osaa osittain itsenäisesti puhdistaa ja hoitaa yleisimmät kodin pintamateriaalit
- osaa tehdä kodin ylläpito- ja perussiivouksia
- osaa käyttää ja puhdistaa tavanomaisia kodin siivouskoneita käyttöohjeen mukaan
- osaa valita ja käyttää siivousaineita ja – välineitä puhdistusmenetelmän mukaan
- osaa osittain itsenäisesti huolehtia kodin tekstiili- ja vaatehuollosta
- osaa säilyttää ja lajitella tekstiilejä, tunnistaa hoito-ohjemerkinnot ja osaa valita ohjeiden mukaiset puhdistus- ja jälkikäsittelymenetelmät
- osaa ohjattuna työskennellä ergonomisesti ja noudattaa koneiden ja aineiden käytössä sähkö- ja käyttöturvallisuusmääräyksiä
- osaa lajitella ja kierrättää kotitalouden jätteet ja toimia kestävän kehityksen mukaisesti
- on tutustunut kodin keittiö-, pesu- ja vaatehuoltotilojen sisustamiseen ja kalustamiseen
- osaa ottaa palautetta asiallisesti
- osaa toimia itsenäisesti ryhmäohjauksen jälkeen, mutta soveltamisen taito ja kokonaisuuksien hallinta puutteellista
- tekee annetut tehtävät oma-aloitteisesti ja vastuullisesti, on opiskeluun motivoitunut

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- tunnistaa lian kodissa ja osaa valita siivousmenetelmän tilan likaisuuden mukaan
- osaa tehdä kodin ylläpito- ja perussiivouksia
- osaa käyttää ja puhdistaa kodin siivouskoneita käyttöohjeen mukaan
- osaa valita siivoukseen tarkoituksenmukaiset siivousaineet ja – välineet
- osaa huolehtia kodin tekstiili- ja vaatehuollosta
- osaa säilyttää ja lajitella tekstiilejä, tunnistaa hoito-ohjemerkinnot ja osaa valita ohjeiden mukaiset puhdistus- ja jälkikäsittelymenetelmät
- osaa työskennellä ergonomisesti ja noudattaa koneiden ja aineiden käytössä sähkö- ja käyttöturvallisuusmääräyksiä
- osaa lajitella ja kierrättää kotitalouden jätteet ja toimia kestävän kehityksen mukaisesti
- on tutustunut asunnon hankinnan, sisustamisen ja kalustamisen periaatteisiin
- osaa ottaa palautetta asiallisesti

- tekee annetut tehtävät oma-aloitteisesti ja vastuullisesti, on opiskeluun motivoitunut ja säännöllisesti läsnä
- osaa luovasti ja itsenäisesti soveltaa opiskeltuja tietoja ja taitoja annettuihin tehtäviin
- työskentelee tarkoituksenmukaisesti, taloudellisesti ja työturvallisesti
- osaa aktiivisesti kehittää toimintaansa ja seuraa kotitaloustyön kehitystä
- on tunneilla aktiivinen ja rakentavasti yhteistyökykyinen

KÄSITYÖT 3 OV

Tavoite: Opit valmistamaan itsellesi tai kotitalouden tarpeisiin valmiiden kaavojen tai ohjeiden mukaan käsitöitä eri menetelmillä. Osaat valita valmistamiisi töihin ja käytettävissä oleviin varoihin nähden tarkoituksenmukaisen materiaalin, työmenetelmät ja työvälineet sekä käyttää niitä taloudellisesti ja turvallisesti. Osaat vertailla valmistamasi ja ostetun tuotteen ominaisuuksia, käyttökelpoisuutta ja hintaa ja etsiä vertailua varten tarvitsemaasi tietoa. Osaat uudistaa ja korjata tavallisimpia kodin tekstiilejä ja vaatteita ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteet. Osaat arvostaa suomalaista tekstiiliperinnettä.

Sisältö: Opintokokonaisuus koostuu lankatyöstä, kodintekstiilistä ja kaavatyöstä, jossa käytetään valmiskaavoja, joita apuna käyttäen valmistetaan tuote. Lankatyönä voit valmistaa esim. lapaset, sukat, kaulaliinan, myssyn.

Kodintekstiilinä voit valmistaa esim.

pyyhkeitä, koristetyynyjä, patakintaita, ym. liinavaatteita.

Kaavatyönä voit valmistaa esim. hameen, housut, puseron.

Lisätietoja: Materiaalikustannukset kukin maksaa itse taloudellisuusnäkökannan huomioon ottaen.

Voidaan muodostaa teknisen käsityön ryhmä, mikäli osallistujia on riittävästi.

ARVIOINTITASOT

TYDYTTÄVÄ 1

Opiskelija:

- osaa noudattaa työaikoja, sopimuksia ja ohjeita ja neuvotella poikkeamista
- osaa ohjatusti käyttää koneita ja välineitä
- osaa ohjatusti käyttää valmiita kaavoja ja työvälineitä
- osaa ohjatusti valmistaa valitsemiaan käsitöitä
- osaa ohjatusti tehdä jonkin pienen kodin tekstiilien korjaustyön
- osaa ohjatusti hankkia töihinsä materiaalit

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T 1 , mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

HYVÄ 3

Opiskelija:

- osaa käyttää koneita ja työvälineitä
- osaa valmistaa töihinsä perustyövaiheet
- osaa ohjatusti käyttää valmiita kaavoja ja ohjeita
- osaa tunnistaa valitsemiensa töiden materiaalit
- osaa arvioida omaa työskentelyään
- osaa ottaa huomioon kestävän kehityksen periaatteet

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

KIITETTÄVÄ 5

Opiskelija:

- osaa luovasti suunnitella ja toteuttaa valitsemansa käsityöt
- osaa itsenäisesti käyttää koneita ja välineitä
- osaa taloudellisesti valita töihinsä materiaalit

- osaa vertailla itse tehdyn ja vastaavan ostetun tuotteen ominaisuuksia, käyttökelpoisuutta ja hintaa sekä etsiä tietoja tuotteista
- osaa uudistaa ja korjata kodin tekstiilejä ottaen huomioon kestävän kehityksen
- työskentelee suunnitelmallisesti ja sujuvasti
- osaa kriittisesti arvioida työskentelyään ja työnsä tulosta

YHTEISKUNNASSA JA KULUTTAJANA TOIMIMINEN 2 OV

Tavoite: Osaat toimia aktiivisena ja valveutuneena yhteiskunnan jäsenenä. Osaat suunnitella kotitalouden rahankäyttöä. Tutustut tavallisimpiin kotitalouksien käyttämiin maksu- ja rahoitustapoihin sekä kodin vakuutuksiin. Osaat toimia valveutuneena ja vastuuntuntoisena kuluttajana. Tiedät koulutusmahdollisuudet ja osaat tehdä valintoja oppimispolkujesi löytämiseksi.

Sisältö: Kodin talouden suunnittelu ja seuranta
 Kuluttajana toimiminen ja kestävän kehityksen edistäminen
 Kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet
 Yhteiskunnan palveluiden ja velvoitteiden tunteminen
 Ammatin ja uran valinta

Lisätietoja: Luentoja, oppimistehtäviä, videoita, koe
 Opetusmonisteet ja Kuluttajaviraston materiaali sekä verkkosivut

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- tietää yhteiskunnan velvoitteita ja parisuhteeseen liittyviä omaisuus- ja velkasuhteita sekä osaa ohjatusti käyttää yhteiskunnan palveluja omissa elämäntilanteissaan
- tietää kuluttajan asemaan liittyvät perusasiat
- tietää, mistä tietolähteistä tai miltä asiantuntijalta saa tietoa ja apua tarvittaessa
- osaa ohjatusti hakea eri lähteistä tutkittua tietoa kotitalouksien käyttämistä tuotteista ja palveluista sekä tehdä hankintoja
- tietää kulutusmenojen rakenteen ja keinoja, joilla voi vaikuttaa kulutusmenoihin

- on tutustunut kodin lainoihin, luottoihin, vakuuksiin ja vakuutuksiin sekä perintäkeinoin
- osaa ohjatusti vertailla maksu- ja rahoitustapoja
- osaa ohjatusti suunnitella ja seurata kodin taloutta
- osaa ohjatusti tehdä henkilökohtaisen opinto-ohjelmansa
- tekee annetut tehtävät ja poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T1 , mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- em. lisäksi osaa toimia itsenäisesti
- osaa tehdä henkilökohtaisen opinto-ohjelmansa
- tekee annetut tehtävät oma-aloitteisesti ja vastuullisesti, on opiskeluun motivoitunut ja säännöllisesti läsnä

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- em. lisäksi osaa soveltaa hankkimiaan tietoja ja taitoja oman talouden ja eri elämäntilanteiden kannalta
- osaa toimia valveutuneena ja vastuuntuntoisena kuluttajana, edistää kestävästä kehitystä sekä ymmärtää tasa-arvon toteutumisen kotitalouden toiminnassa
- tekee annetut tehtävät oivaltavasti ja on tunneilla aktiivinen sekä rakentavasti yhteistyökykyinen

ELÄMÄNHALLINTA 1 OV

Tavoite: Osaat ottaa vastuuta omaa elämääsi koskevissa ratkaisuissa ja pyrit vaikuttamaan tulevaisuuteesi positiivisella tavalla.
Syvennät itsetuntemustasi ja saat valmiuksia tukea henkistä hyvinvointia ja kohdata vaikeitakin elämäntilanteita.

Sisältö: Hyvä käytös ja luonteva esiintyminen.
Itsetunto ja tunteiden hallinta.
Positiivisen ajattelun merkitys hyvinvoinnillesi.
Stressin säätely ja ennalta ehkäisy – uupuminen.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät ajallaan
- läsnäolo tunneilla säännöllistä ja asenne positiivinen
- tuntee oman persoonansa vahvuuksia ja heikkouksia
- tuntee ja osaa soveltaa joitakin stressin ja tunteiden hallinnan keinoja käytäntöön

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T 1, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointi kriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- on opiskeluun motivoitunut ja yhteistyöhaluinen
- tunnistaa omat kehitystarpeensa ja osaa soveltaa saamaansa tietoa omiin valmiuksiinsa
- osoittaa oma-aloitteisuutta opiskelussa

- tekee annetut tehtävät huolellisesti ja vastuullisesti
- on aktiivisesti läsnä tunneilla ja osallistuu keskusteluun

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- osaa itsenäisesti hankkia ajankohtaista tietoa eri lähteistä ja soveltaa sitä omaan oppimiseensa
- pystyy syvälliseen oman elämänsä, persoonallisuutensa ja tunteidensa analysointiin
- on sisäistänyt positiivisen ajattelun periaatteet ja pystyy hoitamaan mielenterveyttään ja säätelemään stressiään
- suorittaa annetut tehtävät oivaltavasti ja palauttaa ne ajallaan

ELÄMÄSSÄ ETEENPÄIN 1 OV

Tavoite: Opit käyttäytymään ja pukeutumaan asiallisesti eri tilanteissa ja tilaisuuksissa. Saat tietoa jatko-opintomahdollisuuksista ja työmahdollisuuksista sekä työelämässä tarvittavista viestintä- ja esiintymistaidoista.

Sisältö:

- asiallinen käyttäytyminen, pukeutuminen ja vakuuttava esiintyminen eri tilanteissa
- sanaton viestintä ja ensivaikutelman merkitys
- ryhmäviestintätilanteet ja keskustelutaidot
- koulutusmahdollisuudet ja yhteishaku
- työnhaun asiakirjat

Lisätietoja: Yksilö- ja ryhmätyöskentelyä, videomateriaalia, keskustelua, harjoitustehtäviä, luentoja, vierailukäyntejä, vierailijoita. Oppimateriaalina monisteita.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osallistuu opetukseen
- tekee kattavat muistiinpanot
- tekee annetut tehtävät

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T1, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- edellä kuvattujen lisäksi tunnistaa omat kehitystarpeensa
- osaa soveltaa saamaansa tietoa omiin valmiuksiinsa

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- osallistuu aktiivisesti opetukseen
- edellisten kuvausten lisäksi osaa itsenäisesti hankkia ajankohtaista tietoa eri lähteistä
- osaa soveltaa tietoa omaan oppimiseensa

LASTENHOITO JA PERHEPSYKOLOGIA 1 OV

Tavoite: Hahmotat pikkuvauvan hoidon vastuullisuuden ja huolellisen toteuttamisen merkityksen. Opit kohtaamaan erilaisia arkipäivän tilanteita perheessä. Perekdyt rakkauden olemukseen ja sen hoitamiseen.

Sisältö: Vauvan tuloon valmistautuminen ja pikkuvauvan hoito
Leikki-ikäisen lapsen hyvinvoinnista huolehtiminen
Käytännön vinkkejä arkielämän lapsenhoitotilanteisiin
Lasten kasvatukseen ja kumppanin erilaisuuteen liittyviä kysymyksiä

Lisätietoja: Erilaisia harjoituksia, projekteja sekä tutustumiskäyntejä. Luentojen ja keskustelujen avulla opit, mitä rakkaus on ja miten sitä kannattaa hoitaa.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät ajallaan
- on läsnä tunneilla säännöllisesti
- suoriutuu käytännössä välttämättömistä vauvanhoitoon liittyvistä tehtävistä
- tuntee toimivan parisuhteen ja perheen peruselementit
- asennoituu opiskelutilanteeseen positiivisesti

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T 1, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- on motivoitunut ja oma-aloitteinen
- suhtautuu positiivisesti ryhmän muihin jäseniin
- ymmärtää perheen ihmissuhteiden merkityksen
- tietää ja osaa tehdä vauvanhoidossa päivittäiset tehtävät

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- ymmärtää syvällisesti perheen ihmissuhteiden ja arkielämän hoito- ja kasvatustilanteiden merkityksen
- osaa hyödyntää tietojaan omissa elämäntilanteissaan
- suorittaa annetut tehtävät oivaltavasti
- pystyy vastuulliseen ja rakentavaan yhteistyöhön

KANSALAISEN TURVAKURSSI 1 OV

Tavoite: Saat ajankohtaista tietoa kansalaisen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä voidaksesi ehkäistä vaaratilanteita. Opit toimimaan tarkoituksenmukaisesti erilaisissa poikkeustilanteissa.

Sisältö: Turvallisuuspolitiikka
Väestönsuojelu
Palo- ja pelastustoimi
Yleinen järjestys ja itsepuolustus
Turvallinen koti

Lisätietoja: Opintojakso sisältää eri asiantuntijoiden luentoja, käytännönharjoituksia, vierailukäyntejä.

Opiskeluaineistona on monisteet ja erilaiset oppaat.

Suoritustapana jatkuva näyttö ja koe.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osallistuu opetukseen säännöllisesti
- asennoituu opiskelutilanteeseen positiivisesti
- osaa ohjatusti tehdä annetut tehtävät

Tyydyttävä 2

- Arviointikriteerit ovat samat kuin T 1, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H 3 tason arvioinnin kriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- on läsnä säännöllisesti ja motivoitunut opiskeluun
- osaa toimia ryhmässä
- tekee annetut tehtävät oikein ja ajallaan
- on pääosin aktiivinen ja oma-aloitteinen

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät oma-aloitteisesti, vastuullisesti ja oivaltavasti
- osaa soveltaa oppimaansa eri tilanteissa

- toimii rakentavasti ryhmässä eri tilanteissa

HYGIENIAOSAAMINEN 1 OV

Tavoite: Ymmärrät hygieenisyyden merkityksen käsitellessäsi elintarvikkeita. Tunnet hygieniaan liittyvän lainsäädännön ja velvoitteet sekä osaat toimia toimipaikan omavalvontasuunnitelman mukaisesti. Saavutat hygieniosaamistodistukseen vaadittavat tiedot.

Sisältö:

- Keskeinen lainsäädäntö ja velvoitteet
- Perustiedot mikrobiologiasta ja elintarvikkeiden saastumisesta Ruokamyrkytykset ja niiden ennalta ehkäisy
- Henkilökohtainen hygienia
- Puhtaanapito
- Omavalvonta

Lisätietoja: Lähiopetusta 28 tuntia. Luentoja ja oppimistehtäviä.

Oppimateriaalipaketti, Elintarviketurvallisuusviraston verkkosivut ja opintojakson alussa esitelty kirjallisuus.

Hygieniosaamistodistus 4 €.

Arviointi: Hyväksytty suoritus edellyttää:

Säännöllistä osallistumista opetukseen, aktiivisuutta tunneilla ja oppimistehtävissä.

Oppimistehtävien palautus sovittuna ajankohtana.

Osallistuminen hygieniosaamistestiin.

ARVIOINTITASOT

TYYDYTTÄVÄ 1

Opiskelija:

- osallistuu opetukseen säännöllisesti.

- tekee oppimistehtävät ja palauttaa ne sovittuna aikana
- osallistuu hygieniaosaamistestiin

TYYDYTTÄVÄ 2

- Arviointikriteerit samat kuin tasolla T 1, mutta pääset joiltakin osin H 3 tason arviointikriteereihin.

HYVÄ 3

Opiskelija:

- tekee kaikki oppimistehtävät ja palautat ne sovittuna aikana
- saavuttaa hygieniaosaamistodistukseen vaadittavat tiedot
- on oppitunneilla mukanaan muistiinpanovälineet ja materiaalit

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

KIITETTÄVÄ 5

Opiskelija

- osoittaa aktiivisuutta ja kiinnostusta asiaan oppitunneilla sekä oppimistehtävissä
- osaa hankkia tietoa omatoimisesti ja soveltaa sitä käytäntöön
- saavuttaa hygieniaosaamistodistukseen vaadittavat tiedot kiitettävästi

ASUMINEN

1 OV

Tavoite: Saat tietoa asumiseen liittyvistä asioista sekä asunnon hankinnasta.
Opit arvioimaan asuinympäristöä ja asuntoja asuttavuuden perusteella.
Saat valmiuksia toimivan ja viihtyisän kodin sisustamiseen.

Sisältö: Asuinympäristö, kaavoitus
Talotyyppit, asumismuodot
Asunnon suunnittelu asuttavuuden pohjalta
Asunnon tilojen suunnittelu

Sisustaminen: pintamateriaalit, kalusteet, sisustustekstiilit, värit, valaistus,
kasvit
Rahoitus
Muuttaminen

Lisätietoja: Oppimateriaalina monisteita
Suoritustapa jatkuva näyttö ja oppimistehtävät

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osaa ohjatusti arvioida asuinympäristöä, asuntoa ja asunnon eri tiloja toimivuuden, turvallisuuden ja kotitalouden asumistarpeiden kannalta
- on tutustunut eri asumismuotoihin, asunnon hankintatapoihin ja asumiskustannuksiin
- osaa ohjatusti valita itselleen tai perheelleen parhaiten soveltuvan asumismuodon
- on tutustunut asunnon eri tilojen sisustamiseen ja kalustamiseen
- tietää värien, tekstiilien, valaistuksen, kasvien ja taulujen yms. vaikutuksesta asunnon viihtyisyyteen
- tekee annetut tehtävät ja poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista

TYYDYTTÄVÄ 2

Arviointikriteerit samat kuin tasolla T 1, mutta pääset joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- edellä mainittujen lisäksi osaa toimia itsenäisesti, mutta soveltamisen taito on puutteellista
- tekee annetut tehtävät oma-aloitteisesti ja vastuullisesti
- on motivoitunut opiskeluun ja säännöllisesti läsnä

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- em. lisäksi tekee annetut tehtävät oivaltavasti ja soveltaa itsenäisesti opiskeltuja taitoja ja tietoja
- osaa sisustaa ja kalustaa asuntonsa viihtyisäksi ja tarkoituksenmukaiseksi
- on tunneilla aktiivinen ja rakentavasti yhteistyökykyinen

RUOKAKULTTUURIT 1 OV

Tavoite: Ymmärrät suomalaisen ruokakulttuurin merkityksen kansainvälisen ruokakulttuurin osana.

Sisältö: Eri maiden ruokia, leivonnaisia ja juomia. Suunnittelu ja valmistaminen. Eri maiden ruokailutapoihin perehtyminen.

Lisätietoja: Käytännön työskentelyä opetuskeittiössä. Oppimistehtäviä ryhmässä. Oppimateriaali oppilaitoksen kirjastossa.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osallistuu opetukseen säännöllisesti
- tarvitsee jatkuvaa ohjausta käytännön työskentelyssä

- työskentelyssä ja hygieniassa puutteita
- kattauksesta puuttuu tunnelma

TYYDYTTÄVÄ 2

- Arviointikriteerit samat kuin tasolla T 1, mutta pääset joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- on aktiivisesti mukana tunneilla
- osaa valmistaa onnistuneita tuotteita
- osaa kattaa pöydän tunnelman mukaisesti
- käytännön työskentely sujuvaa

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- on aktiivisesti mukana tunneilla ja on kiinnostunut ruokakulttuureista
- osaa valmistaa luovasti ja taitavasti herkullisia aterioita teeman mukaisesti
- osaa itsenäisesti etsiä tietoa kansainvälisistä ruokakulttuureista
- osaa itsenäisesti kattaa pöydän teeman ja tunnelman mukaisesti

KULUTTAJA JA TIETOTEKNIikka 1 OV

Tavoite: Osaat hyödyntää tietotekniikkaa kotitalouden toiminnoissa.

Sisältö: Käytännön harjoituksia ATK:lla erilaisissa kotitalouden laskelmissa, tiedon hankinnassa ja erilaisten palveluiden käytössä.

Lisätietoja: Käytännön harjoituksia ATK:lla, oppimistehtäviä ja vierailuja.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osaa ohjatusti tehdä annetut tehtävät
- osallistuu opetukseen ja vierailukäynteihin
- poissaolot eivät vaaranna tavoitteiden saavuttamista

Tyydyttävä 2

- Osaamisalueet samat kuin tasolla T 1, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin H 3 tasolle.

Hyvä 3

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät oma-aloitteisesti ja vastuullisesti, mutta soveltamisen taito on puutteellista
- osallistuu säännöllisesti opetukseen ja vierailukäynteihin
- on motivoitunut opiskeluun

Hyvä 4

Osaamisalueet samat kuin tasolla H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tasolle.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät huolellisesti ja palauttaa ne ajallaan
- osaa itsenäisesti soveltaa opiskeltuja tietoja ja taitoja annettuihin tehtäviin
- osallistuu aktiivisesti opetukseen ja vierailukäynteihin

LAITOSIIVOUSKONEET JA KODINOMAISTEN LAITOSTEN SIIVOUS 1 OV

Tavoite: Tutustut erilaisiin kodinomaisiin laitoksiin ja niiden puhtaanapitoon.
Opit käyttämään tavanomaisimpia siivouskoneita.

Sisältö: Oman valinnan mukaan tutustumista päiväkotien ja palvelutalojen puhtaanapitoon.
Työharjoituksissa opetellaan käyttämään tavallisimpia laitossiivouskoneita työturvallisesti.

Lisätietoja: Vierailukäyntejä erityyppisissä laitoksissa, oppimistehtäviä, käytännön harjoituksia

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osallistuu opetukseen säännöllisesti
- suoriutuu ylläpitosiivouksesta ohjeiden mukaan tai opastettuna valitussa kohteessa
- käyttää tavanomaisia siivouskoneita ja –laitteita ohjattuna turvallisesti

TYYDYTTÄVÄ 2

- Arviointikriteerit samat kuin tasolla T 1, mutta pääset joiltakin osin H3 tason arvioinnin kriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- työskentelee ohjeiden mukaan ja pyrkii sovittuun puhtaustasoon valitussa kohteessa
- osaa käyttää joitakin siivouskoneita ja –laitteita ohjeiden mukaan itsenäisesti

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- tietää valitun kohteen puhtaustasovaatimukset
- osaa käyttää ja huoltaa siivouskoneita ja -laitteita turvallisesti
- osaa työskennellä niin, että sovittu puhtaustaso toteutuu

VAPAA-AJAN TAIDOT 1 OV

Tavoite: Opiskelija tutustuu omalta kannaltaan mielekkäisiin ja elämää rikastuttaviin vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin. Opiskelija oppii valitsemaan itselleen sopivia vapaa-ajanviettotapoja. Opiskelija ymmärtää työn ja vapaa-ajan merkityksen eron.

Sisältö: Tutustumista vierailukäyntien ja vierailevien luennoitsijoiden avulla vapaa-ajanmahdollisuuksiin ja harrastuksiin opiskelupaikkakunnallasi. Oppitunneista opiskelija pitää oppimispäiväkirjaa, joka on arvioinnin perusta.

ARVIOINTITASOT

Tyydyttävä 1

Opiskelija:

- osallistuu säännöllisesti opetukseen/vierailukäynteihin
- tekee annetut tehtävät ja palauttaa ne sovitusti

TYYDYTTÄVÄ 2

- Arviointikriteerit samat kuin tasolla T 1, mutta pääset joiltakin osin H3 tason arviointikriteereihin.

Hyvä 3

Opiskelija:

- tekee annetut tehtävät omatoimisesti
- on aktiivinen opiskelutilanteissa
- tekee oppimispäiväkirjaa/portfoliota säännöllisesti ja monipuolisesti
- tuntee omalta kannaltaan mielekkäitä ja elämää rikastuttavia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ja harrastuksia

Hyvä 4

- Arviointikriteerit ovat samat kuin H 3, mutta opiskelija pääsee joiltakin osin K 5 tason arviointikriteereihin.

Kiitettävä 5

Opiskelija:

- edellä kuvattujen lisäksi toimii positiivisesti ja rakentavasti opintojakson aikana
- paneutuu perustellen ja luovasti oppimispäiväkirjan/portfolion tekoon
- tuo omia ideoitaan opetukseen ja toimintaan

KANSAINVÄLISET OPINNOT

Opiskelijalla on mahdollisuus sisällyttää opintoihinsa HOMEWARD- jakso (3 ov) Tanskassa tai Englannissa.

Tavoitteena on tutustua kohdemaassa kodin ruoka- ja tapakulttuuriin osallistumalla perheen päivittäisiin toimintoihin. Tutustua maan kuluttaja-asioihin. Vertaa kohdemaan kuluttajahintoja kotimaan hintatasoon. Oppia kohdemaan kodin ja tekstiilien

hoitokäytäntöjä. Kehittää yhteistyökykyä ja vuorovaikutustaitoja kohdatessa erilaisia ihmisiä ja tilanteita. Saada rohkeuden selviytyä erilaisissa tilanteissa englannin kielellä.